Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 224. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛИСТОПАДА 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 19, 1954. No.224. VOL. LXI.

АЙЗЕНҐАВЕР КОНФЕРУВАВ З ДЕМОКРАТАМИ ПРО ДВОПАРТІЙНУ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ

Вашингтон. — Президент Айзенгасер запросив до Білого Дому провідників та визначніших конгресових політиків обох партій та конферував із ними впродовж 2,15 години в справі двопартійної політики в ділянці закордонної політики і політики оборони. Такі головніші пункти пропозицій демократичним провідникам у Конгресі: 1. Президент заявив демократам, що щиро бажає вести дійсну двопартійну закордонну політику. 2. Він казав, що не може бути дійсної двопартійної політики уряду, коли той уряд не буде обговорювати важніших питань закордонної політики із демократичними провідниками, і то ще перед вирішуванням важливих проблем. Президент підкреслив тут те, чого досі домагалися демократи, які твердять, що президент інформував їх про закордонну політику, але аж після того, як в справах цієї політики запало вже рішення без участи демократів. Демократи погодилися з пропозицією президента, але після залишення Білого Дому заявляли, що президент не подав реченця найближчих зборів, де мали б вирішувати справи закордонної політики, ані не подав подробиць, як мала б виглядати пропонована співпраця. Демократи невдоволені і з того, що президент не відсепарувався від тих республіканців, які під час виборчої кампанії твердили, що вся Демократична Партія підтримує підривні елементи в цій країні. Демократи заявляють, що вони будуть підтримувати уряд Айзенгавера і будуть співпрацювати в ділянці закордонної і оборонної політики, але тільки під такими умовами: 1. Що президент направду буде радитися з демократами ще перед вирішуванням справ закордонної політики. 2. Що демократи зможуть інтервеніювати в самого президента, а не тільки в членів його кабінету, коли вважають, що закордонна ситуація цього вимагає. Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті видав після цієї конференції заяву, в якій каже, що президент запросив демократів на конференцію, щоб поінформувати їх, що він бажає продовжувати і надалі двопартійну закордонну політику та політику оборони ЗДА. Демократи спростовують це твердження Гаґерті, заявляючи, що досі в дійсності не було двопартійности при вирішуванні проблем закордонної політики. Державний секретар Джан Фостер Доллес зреферував всі важніші справи в ділянці закордонної політики (Манільський договір, Лондонська і Паризька конференції, справу Зарщини і Трієсту та німецьку проблему), а президент закликав членів Конгресу, щоб на найближчій сесії Конгресу ратифікували ці всі договори, які ЗДА заключила з закордонними державами.

НОВІ КЕРІВНИКИ КОНҐРЕСУ

Конґресмен Семоел Рейберн (зліва), демократ з Тексас, що буде спікером Палати Репрезентантів в новому Конґресі після його інавґурації в січні н. р., поздоровляє теперішнього спікера Палати, Джозефа Мартіна, республіканця з Массачусетс, вийшовши з Білого Дому, де конґресові лідери обидвох партій, Демократичної і Республіканської, мали наради з президентом Айзенгавером у справі обопартійної лінії в закордонній політиці.

Рейберн заповідає зміну податкового і фармерського законів

Вашинґтон. — Демократичні провідники 84 Конґресу вже накреслили пункти своєї законодатної програми на найближчій сесії Конґресу, які викличуть боротьбу проти республіканської меншости та проти уряду, бо демократи думають про зменшення податків для найширших верств населення та про зміну фармерського закону. Республіканська більшість у 83 Конґресі хотіла мати якнайменше дефіциту у бюджеті на 1955 рік і тому не погоджувалася на збільшення вільної від оподаткування суми з 600 на 700 долярів від особи. Республіканці ухвалили фармерський закон про „пливку" підтримку цін на фармерські продукти, а тепер демократи бажають змінити цей закон та знову ввести тривку підтримку цін на фармерські продукти в висоті 90 відсотків паритету. Рейберн заповів також, що його демократична більшість схоче підвищити платні державним урядовцям від 5 до 7 відсотків та збільшити платні членам Конґресу і суддям. Демократи заповідають, що вони продовжать на три роки важність закону про Взаємну Торгівлю з Закордоном.

НОВА НОТА ЗДА ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ

Москва. — Совєтський уряд дістав нову ноту від американського уряду у справі збитого совєтськими літаками американського літака в дні 7 ц. м. над японським островом Гоккаїдо. Американська нота перестерігає совєтський уряд, щоб большевики не зважувались в майбутньому повторювати свої атаки на американські літаки, які — повіляв — летітимуть в супроводі охорони. Нота не пояснює ближче, яка це буде охорона, але американські газети здогадуються, що це будуть швидкі ловецькі літаки, що охоронятимуть кожну американську „суперфортецю". Американська нота ще раз підкреслює, що американський літак не віддав ані перед совєтським нападом, ані під час нього ані одного стрілу і що совєтські літаки відкрили вогонь без ніякого попередження. Та атака стоїть в яскравій суперечності з совєтськими „мировими" запевненнями. Американська нота вправді не признає слушности совєтському твердженню, що американський літак знаходився над островом Габомай, що його займають большевики, але згадує про цей острів, заявляючи, що ЗДА підтримують становище Японії, що той острів належить до суверенної японської території і що Совєти тримають його нелеґально. У зв'язку з вісткою про цю нову американську ноту, повідомляють, що американського амбасадора в Москві Болена, який тепер знаходиться на короткій відпустці в Швеції, закликано до Вашинґтону на наступний тиждень, щоб він узяв участь в нарадах над дальшою політикою у відношенні до Совєтів. Болен має звітувати про останні кроки совєтської тактики.

„Співіснування" в совєтському розумінні

Москва. — Московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Кліфтон Деніел, старається сформулювати поняття „співіснування", що стало головним гаслом теперішньої совєтської політичної пропаґанди, включно з офіційними дипломатичними нотами Молотова. Він покликається на висловн в цій справі різних совєтських достойників, як Сабуров, Леонтьєв та „сам" Маленков і звертає увагу на те, що большевики мають власне специфічне розуміння співіснування. Наприклад, вони признають, що дві політично-економічні системи можуть „співіснувати" доти, поки не завалиться капіталістична система, не допускаючи навіть можливости, що швидше може впасти система комуністична. Большевики вважають за річ самозрозумілу, що при „співіснуванні" вони не можуть виректись дальшої своєї пропаґанди на американському чи іншому приватнокапіталістичному ґрунті, але так само самозрозумілим уважають, що на терені комуністичних держав не вільно вести найменшої агітації за інший, як комуністичний режим.

МЕНДЕС-ФРАНС ПРИБУВ ДО ВАШИНҐТОНУ

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ВІРИТЬ В БЕЗПЕКУ І ПОСТУП ЦИВІЛІЗАЦІЇ. — МАТИМЕ ВАЖЛИВІ НАРАДИ З ПРЕЗИДЕНТОМ АЙЗЕНҐАВЕРОМ І ДЕРЖАВНИМ СЕКРЕТАРЕМ ДОЛЛЕСОМ. — ЦІЛЬ ПРИЇЗДУ — РОЗВІЯТИ НЕДОВІР'Я АМЕРИКИ ДО НЬОГО І ЙОГО ПОЛІТИКИ

Вашинґтон. — Французький прем'єр П'єр Мендес Франс прибув з дружиною і кількома високими урядовцями до американської столиці на важливі наради з президентом Айзенгавером, державним секретарем Доллесом й іншими вирішними американськими чинниками в справах, що цікавлять однаково Францію, як Америку. На військовому летовищі, куди в середу 17 ц. м. в год. 5.42 прилетів з Оттави літак із французькими відвідувачами, привітав їх віцепрезидент Ніксон, державний секретар Доллес, французький амбасадор, амбасадори В'єтнаму й Ляосу та цілий ряд інших достойників, здебільша з своїми дружинами. Мендес-Франс висловив на самому вступі переконання, що „західня єдність забезпечить тривкість і дальший розвиток нашій спільній цивілізації". „Франція і цілий світ роблять постійний поступ на шляху до миру", — заявив французький прем'єр. На четвер був заповіджений обід з президентом Айзенгавером, після чого мали розпочатися його наради з президентом й іншими високими представниками ЗДА. Ті наради мають продовжуватися цілу п'ятницю, а в суботу Мендес-Франс прибуде до Ню Йорку, де його і його дружину офіційно вітатиме місто. У Ню Йорку французький прем'єр виголосить впродовж 4-ох днів три великі політичні промови, а в половині наступного тижня вернеться до Парижу.

Головною ціллю приїзду Мендес-Франса до ЗДА є — як пишуть коментатори американських часописів — затіснити співпрацю між ЗДА і Францією та передусім розвіяти недовір'я деяких американських кіл до його власної особи і до його політики, яке існує від часу, коли він дістав уряд прем'єра при допомозі комуністичних голосів, які пізніше ще двічі підтримували його — в справі індо-китайського перемир'я і при відкиненні Европейської Оборонної Спільноти. Мендес-Франс буцімто має скласти тверді заяви, що Франція не думає прилучатись до бльоку „невтральних" у конфлікті між Сходом і Заходом і не буде виломлюватись з західнього солідарного фронту. Як повідомляє „Н. Й. Таймс" — денний порядок, наміченнй для нарад Мендес-Франса у Вашинґтоні, охоплює всі важливіші актуальні міжнародні проблеми.

Д-р Фермі дістав 25,000 долярів нагороди від Комісії Атомової Енерґії

Вашинґтон. — Професор Шікаґівського університету д-р Енріко Фермі дістав першу нагороду Комісії Атомової Енерґії за „дуже важливі заслуги" в ділянці дослідження атомової енерґії. Цю нагороду встановлено законом про атомову енерґію з 1954 року. Голова Комісії Атомової Енерґії адмірал Луїс Л. Стравс заявив, що під час вручення нагороди він виголосить окрему промову про заслуги д-ра Фермі. Д-р Фермі вже відзначений нагородою Нобеля за атомові досліди, і займав відповідальні становища, між іншим був дорадником Комісії Атомової Енерґії. Недавно він перебув операцію внаслідок якоїсь невиясненої недуги і особисто не міг відповідати на ґратуляції з приводу його відзначення.

Дві конґресові комісії хочуть переслухувати Гісса

Вашинґтон. — Олджер Гісс має вийти з тюрми в Луїсбургу, Пенсилвенія, 27 листопада,а вже дві конґресові комісії хочуть кликати його на переслухання. Комісія для дослідження не-американської діяльности в Палаті Репрезентантів має розглянути внесок конґресмена Кіта Кларді, який хоче закликати Гісса на свідка до цієї комісії, щоб від нього дістати відомості про Ялтинську конференцію, на якій Гісс був дорадником президента Рузвелта, а також поширити своє знання про шпигунську сітку, до якої належав Віттакер Чемберс. Голова Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки Вільям Е. Дженнер хотів би покликати Гісса на свідка, щоб він вияснив можливості комуністичного просякання до конґресових комісій. Гісс відбув із присудженої йому п'ятирічної кари тільки три роки, вісім місяців і п'ять днів. Решту кари Гіссові подарують за те, що він зразково поводився в тюрмі.

Випущено на волю ще двоє Філдів

Лондон. — Тут схоплено вістку, подану з комуністичної радіовисильні у Будапешті, в якій мадярський уряд повідомляє при випущення на волю американців Ноела Філда і його дружини Герти, арештованих, чи пак підступно схоплених у 1949 році в Празі. Ноел Філд був американським державним урядовцем і безпосередньо після війни займав високе становище европейського директора Монетарного Фонду. Він був комуністом і з тої причини відмовився співпрацювати з ЗУАДК-ом та допомагати українським емігрантам. Покинувши державну службу, залишився жити у Швайцарії і їздив з ближче досі невідомими справами до країн за залізною завісою. 12 травня 1949 року вийшов із свого готелю в Празі. Незабаром після того у Варшаві арештовано його брата Германа, а потім у Празі — його дружину Герту, яка приїхала шукати свого чоловіка. Тепер усіх їх звільнили — Германа після 5-тирічної в'язниці у Варшаві, а подружжя Ноеля і Герту після 5-річного перебування у в'язниці у Будапешті. Їх вихованиця пані Валлях, яка виїхала була до Східнього Берліну, щоб дізнатись про їхню долю, — перебуває тепер на Воркуті, в совєтському таборі невільничої праці. Герман Філд знаходиться у санаторії в Варшаві, а Ноел ще не дав про себе знати.

Вибрано нового голову західньо-німецького парляменту

Бонн. — Д-ра Евгена Герстенмаєра вибрано на голову західньо-німецького парляменту на місце недавно померлого д-ра Германа Елерса. Ґерстенмаєр був до цього часу головою парляментарної комісії для закордонних справ. Він перейшов щойно у третьому голосуванні невеличкою більшістю 204 голосів проти 190, при чому підтримали його християнські демократи-католики саме тому, що він — протестант, щоб підкреслити віроісповідну толерацію в політичному житті і конечність надвіроісповідного характеру державної влади.

Полегші для імпорту не загрожують безпеці країни

Ню Йорк, Н. Й. — Представник департаменту оборони В. Б. Торп, промовляючи в Ню Йорку на зборах Крайової Ради Закордонної Торгівлі, заявив, що ЗДА, без шкоди для власної економіки, можуть зменшити мито на закордонні товари. Дійсно ефективна оборона країни — сказав він — залежить від здорової економіки та від можливости швидко поширювати продукцію в країні. Департамент оборони ствердив, що в ЗДА є лише незначне число скрівців (коло 12) і родів продукції (від 8 до 10), які потерпіли б внаслідок зменшення мита на ввіз товарів із закордону. Оборонна політика держави повинна підтримувати її закордонну політику, і навпаки, тому департамент оборони не має нічого проти того, щоб уряд облегшив імпорт закордонних товарів, бо внаслідок цього скріпиться основа закордонної політика, яка зможе втримати при ЗДА їхніх союзників, дозволяючи їм ввозити товари з чужих країн до ЗДА.

Барук закликає зреорганізувати Крайову Раду Безпеки

Ню Йорк, Н. Й. — Довголітній дорадник президентів, Бернард М. Барук, на обіді Клюбу „Крила" в Ню Йорку закликав уряд збільшити число членів Крайової Ради Безпеки на базі безпартійности, бо той курс, який „був добрий під час миру, тепер до нічого, не добрий був би тепер і воєнний курс". Барук сказав, що до Крайової Ради Безпеки повинно належати більше людей, які не мали б іншого зайняття, а весь час посвячували б тільки праці в цій раді. Ще багато нерозв'язаних проблем, — сказав цей найстарший державний муж — стоїть перед Крайовою Радою Безпеки. До них належать такі: господарська політика ЗДА супроти їхніх ворогів, союзників і невтральних; ґльобальна стратегія, яка дозволила б ЗДА протиставитися комуністичній небезпеці; умови, які ЗДА поставили б Совєтам для замирення з ними; список усіх вальорів нашої сили і такий сам список наших оборонних недостач.

ЗДА мусять допомогти Азії

Ню Йорк, Н. Й. — В готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку відбувається 41-ша Крайова Конвенція Закордонної Торгівлі, на якій промовляли заступник державного підсекретаря Роберт Д. Мерфі та асистент секретаря торгівлі Семюел В. Андерсон. Вони заявили, що оборона вільної Азії проти комуністичної агресії залежить головним чином від інтенсивного поліпшення економіки азійських країн та від створення нових експортових можливостей для промислової Японії. Щоб вибити з рук комуністичних пропаґандистів їхню зброю, треба піднести господарський стан вільних азійських держав. Ці два представники уряду заявили, що ЗДА стараються, щоб країни вільного світу поробили значніші уступки в ділянці торгівлі з Японією, яка повинна мати для своїх промислових товарів ринки збуту.

Італійські комуністи заплуталися в публічний скандал

Рим. — Джюзеппе Соджію, один із найчільніших комуністичних адвокатів і президент Римської Провінціяльної Ради, був — як виявилося внаслідок цілого ряду поліційних ревізій і арештувань — спільником „консорції", що втримувала помешкання для тайних зустрічей любовних пар, спряла поширенню проституції і займалась деморалізуванням малолітніх. Вся ця афера вийшла наверх у зв'язку зі смертю 22-літньої дівчини, Аделяйди Монтерзі, в римському шпиталі. Цей скандал став великою сенсацією, бо нагадує минулорічну аферу з таємничою смертю молодої дівчини Вільми Монтезі. Комуністи старалися використати той скандал для політичної кампанії проти уряду Шельби.

Айзенгавер проти „федеральної медицини"

Вашинґтон. — Після одержання нагороди ім. Френка Г. Лейгі за підтримку медичних студій, президент Айзенгавер заявив, що він проти того, щоб федеральний уряд втручався в справи лікування населення, бо не хоче „ставити під мертвлячу руку урядової бюрократії лікарської професії. Цю нагороду дав президентові голова Крайового Фонду для медичних студій С. Слови Колт, а її фундують, крім цього фонду, ще й Американське Лікарське Товариство та Товариство Американських Медичних Каледжів. Колт у своїй промові підкреслив, що Айзенгавер дуже цікавиться медичним навчанням у ЗДА. Коли він був ще президентом Колумбійського університету в Ню Йорку, то належав до тих осіб, які заснували Крайовий Фонд для медичних студій.

МОРСЬКА ПІХОТА ЗАКІНЧИЛА ВОЄННІ ВПРАВИ

Понад 25,000 вояків морської піхоти закінчили на узбережжі Тихого океану найбільші воєнні вправи в мирному часі. Вправи полягали на пробах десанту та намаганнях відбити його.

Англійці повертають африканцям короля

Лондон. — Англійський уряд погодився повернути до краю молодого короля Уґанди, Кабаку Мутесу II, що його вивезли були англійці минулого року за його нехіть співпрацювати з англійським правлінням „протекторату". Однак реакція місцевого населення була така гостра й безкомпромісова, що Англія, бачучи недоцільність свого вчинку, погодилась знову „інтронізувати" його, надавши водночас цій напівколонії ширшу автономію й більші королівські права. Кабака Мутеса матиме в цьому місяці 30 років.

В АМЕРИЦІ

● Конґресмен Олвін М. Бентлі, що був найважче поранений під час нападу на Конґрес порторіканських націоналістів 1-го березня цього року, відлетів до Порто Ріка на запрошення тамошнього губернатора, який влаштовує на цьому острові „День Бентлі".

● Республіканський конґресмен, спікер Палати Репрезентантів Джозеф В. Мартін заявив після візити в Білому Домі, що республіканці мають шанси виграти вибори в 1956 році, а президентові Айзенгаверові вдасться здійснити свою програму в 84-му Конґресі навіть при демократичній більшості.

● Уряд президента Арґентини Хуана Перона наказав арештувати трьох католицьких священиків із Кордоби за те, що вони виступали проти існуючого режиму.

● Тисячі населення канадійської столиці Отави вітали свою королеву-матір, коли вона їхала на прийняття, яке для неї влаштувала Міська Рада. Королева-мати прийняла французького прем'єра Мендес-Франса з дружиною, який тоді перебував в столиці Канади.

● Президент Айзенгавер влаштував в Білому Домі прийняття для першої частини дипломатичного корпусу, в якому взяли участь 78 осіб — амбасадорів, міністрів і шарже д-афер разом із своїми дружинами. Для другої частини дипломатичного корпусу відбудеться прийняття найближчого дня.

● Представник Міжстейтової Торговельної Комісії, Говард Госмер, заявив, що ця Комісія повинна скасувати обмеження на залізницях для кольорового населення, які існують на деяких залізничих лініях в міжстейтовій комунікації.

● Два лікарі, д-р Д. Расмуссен-Пекедел і д-р Френк Фіґс, заявили на зборах хірургів в Атлантік Сіті, що їм вдалося при допомозі нової хемікалії, впорскуваної в кров пацієнта, визначити місце закорінення пістряка.

● 25,000 морської піхоти відбувають маневри на узбережжі Північної Каролайни, беручи під увагу, що „ворог" послуговується атомовою зброєю. В маневрах беруть також участь сотки бойових кораблів різного типу.

ЛЬВОВ'ЯНИН — ДИПЛОМАТ ПАКІСТАНУ

Недавно в Ню Йорку появилася друком книжка п. н. „Дорога до Мекки", автором якої є Мохаммад Асад. У цій книжці автор розказує, як 28 років тому він відвідав Палестину, а потім побував як журналіст в Єгипті, Сирії, Туреччині, Транс-Йорданії, Іраку, Ірані, аж нарешті замандрував до Пакістану. Мохаммад Асад народився у Львові в 1900 році. З роду він жид і називався Леопольд Вайсс. Замолоду рішив зректися юдаїзму і прийняти християнство, але, подорожуючи по арабських краях, пізнав магометанську віру і прийняв її. Перейшовши довгий і важкий шлях зі Львова до Карачі, столиці західнього Пакістану (3.300 миль), він працював там уже як Мохаммад Асад, спершу як юрист і журналіст, а згодом в закордонній службі молодої держави. Був представником Пакістану в Об'єднаних Націях, але недавно зі складу пакістанської делеґації вийшов і тепер мешкає в Ню Йорку, як приватна особа.

В СВІТІ

● Черчіл поінформував князя Віндзора, колишнього англійського короля Едварда VIII, про замір англійського й американського урядів видати збірку німецьких документів, знайдених у Берліні, між якими є згадка про князя Віндзора, як здогадного інформатора німецького амбасадора в Голляндії перед війною. Князь Віндзор не висловив застережень проти оприлюднення тих документів, ствердивши, що згадку про нього „виссано з пальця". Черчіл потвердив невинність кн. Віндзора.

● Міжнародний Уряд Праці, що є організацією, до якої належить 20 держав, продовжує свої наради в Парижі, розглядаючи проблему примусової праці. В нарадах бере участь також представник Совєтів. Припускають, що він підпише конвенцію проти примусової праці з таким самим цинічним спокоєм, як зробив це інший представник Совєтів, підписавши конвенцію Об'єднаних Націй проти народовбивства.

● Один із свояків і біографів Черчіла сказав недавно, що Черчіл має у собі по своїй прабабці індіянську кров. З цього приводу велику англомовну пресу в Англії й Америці оббіґла карикатура, що представляє Черчіла, як індіянського вождя Вінніґагу (Вінстон!) з грубою цигарою в зубах. Під карикатурою — ціла поема на честь вождя: „Вінніґага, Сіттінґ Бюллдоґ".

● Французьке Географічне Товариство нагородило великою золотою медалею керівника альпіністичної експедиції, сера Джана Ганта, яка минулого року здобула найвищий шпиль в Гімаляях, Еверест. Він перейняв також дві такі самі медалі для двох інших членів своєї експедиції, які перші зайшли на шпиль найвищої гори у світі.

● У Мароко арабські націоналісти розкинули летючки й розліпили афіші з закликом закрити крамниці й припинити всю комунікацію в краю та все торговельне життя на три дні — в четвер, п'ятницю й суботу цього тижня, на знак протесту проти вивезення 20 вересня минулого року султана Сіді Магомеда Бен Юссефа й інтернування його на невідомому французькому острові.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДВАЖНИЙ І РОЗУМНИЙ „СЕКТАНТ"

Провідник республіканської сенатської більшости в цьому Конґресі, Вільям Ф. Новленд, виголосив у Сенаті таку знаменниту промову про „троянського коня" та „співіснування" з Кремлем, що її скоро не забудуть. До того це критика закордонної американської політики та пересторога збоку людини, яка займає у республіканців дуже визначне становище. Сенатор Новленд закликає президента Айзенгавера до перевірки закордонної політики та політики оборони, щоб знати, куди вона веде Америку і вільний світ. „Ясну та існуючу небезпеку" добачає сенатор Новленд у своїй власній республіканській адміністрації. Він побоюється, що З'єдинені Держави можуть дати себе „заколисати" комуністичною та кремлівською пропаґандою до такої міри, що дадуть згоду на „політику співіснування" з комуністичним світом. Це була б велика перемога Кремлю, бо „співіснування" — це тільки засіб, якого Москва вживає для спаралізування оборони вільного світу, щоб таким чином легше його потім підбити. Совєтам дуже залежить на тому, щоб ще виграти на часі, бо тепер вони ще не можуть збройно зрівнятись з Америкою, зокрема щодо виробу атомової бомби.

Коли провідник сенатської більшости тої партії, яка є при владі, виступив з такою гострою критикою закордонної політики адміністрації, то видно, що на це були важливі причини. Вони дійсно є. Джордж Е. Сокольскі у своїй синдикованій статті з 15 листопада, обговорюючи конечну потребу творення національних дивізій з утікачів з-під Совєтів, зазначає, що з цієї справи мабуть таки нічого не вийде, бо Захід живе іншим духом. Розуміє він цей дух так:

„Ми тепер входимо в добу співіснування. Значить жити і дати іншим жити так, щоб совєтська універсальна держава мала досить часу, щоб сконсолідувати останні здобутки та приготовитись до дальших надбань, військовими засобами чи іншими, менш стандартними. Тому саме було б прямо дивом, коли б британці та французи, а навіть і наша країна, дали згоду на щось таке, що обурило б емоціяльність Совєтів. На ділі, є така можливість, бо будуть повзяті такі кроки, щоб дійти до компромісу в справі допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй, залишаючи надалі в тих самих ОН Республіку Формозу (державу, яка не існує на земній кулі)".

Як бачимо, Сокольскі писав це точнісінько в той самий день, коли Новленд виголошував свою перестрогу в Сенаті. Це значить, що діються великі речі, які готові заважити на Америці та вільному світові довгий, а то й дуже довгий час. Ми навіть посунемось так далеко, що припишемо теперішню акцію в справі оборони сенатора МекКарті якраз тій обставині, що Америка дає себе прихилити до „політики співіснування" з комуністичним світом. Інакше не було б у комітеті оборони МекКарті так багато бувших адміралів та генералів. В такий момент догана для сенатора МекКарті могла б стати в руках комуністів великим пропаґандивним засобом. Та оборона Америки проти совєтської аґресії і комуністичної інфільтрації чейже важливіша справа, ніж догана американському сенаторові за погану поведінку, хоч би й заслужена!

„Є тільки одна причина, чому Західня Европа зброїться, щоб себе обороняти. Цією причиною є — Росія. Є тільки одна держава, що погрожує війною — Росія. Є тільки одна перешкода для об'єднання Німеччини — Росія" — читаємо в „Ню Йорк Ворлд Телеґрем".

21 рік минув від дня 16 листопада 1938 року, коли президент Рузвелт і совєтський емісар, Максим Літвінов, підписали купу документів про нав'язання дипломатичних взаємних зв'язків, що мали „назавжди залишитись нормальними і приязними". 21 рік, що минув від того часу, дав тисячі доказів, що Совєти навіть в думці не мали якихось „нормальних" та „приязних" зв'язків з ЗДА. До того сам Літвінов, як тепер нагадує Р. Г. Шекфорд, заявив американському амбасадорові В. С. Буллітові трохи пізніше, вже в Москві, таке: „Немає такої речі як приязнь і справжні приязні відносини між державами". Так буде виглядати і нове „співіснування" між Кремлем і Вашинґтоном, до якого йде. Це була головна ціль перестороги сенатора Новленда.

„ВЕЛИКИЙ ДНІПРО"

Поза окремими згадками, в нашій пресі зовсім мало приділюється уваги „єгипетським роботам", що їх провадять нині большевики на півдні України невільничою працею. А роботи ці зв'язані передусім з Дніпром і призначенням своїм мають використати його водно - енерґетичні ресурси не тільки для зрошування посушливих районів, але й для розбудови водних шляхів економічного та стратегічного значення.

У недавно видрукуваній книжці А. Лебедя і Б. Яковлева п. н. „Транспортове значення гідротехнічних споруд СССР" окрему частину присвячено проблемі Дніпра. В цій частині автори, використовуючи історичні та сучасні офіційні совєтські джерела, зібрали дуже багатий матеріял, що міг би бути цікавий також для нашого читача.

Великий водний шлях „із варяг у греки", що був у стародавніх часах головною артерією, якою відбувалася торгівля наших предків із країнами півночі і сходу, не тільки не втратив значення в наших часах, але ще й набув спеціяльного характеру. Від найдавніших часів головною перешкодою для купців на цьому шляху були славнозвісні Дніпрові пороги. Перші спроби усунути їх, щоб зробити Дніпро судноплавним від гирла і аж до Києва, належать до початку 18 стол. Та успіхом вони не увінчались. Пізніше, вже за Катерини, пробували були висадити пороги в повітря, закладаючи під них бочки з порохом. Одначе й з цього нічого не вийшло. Ще пізніше виникла була думка обминути пороги, спорудивши спеціяльні обхідні канали. До 1843 р. запропоновано понад 20 проєктів таких каналів. В 1854 р. канали провели, але виявилось, що швидкість течії була в них значно більша, як на порогах, і, після кількох аварій з пароплавами, ці канали засипано. 1911 р. почали опрацьовувати проєкт величезної греблі, що перетяла б річище Дніпра і піднесла б рівень води понад пороги. Одначе війна, яка вибухла в 1914 р., цій справі перешкодила, і проєкт поховано в державних архівах. Отже, ідея створення на Дніпрі греблі не належить большевикам, як то вони дуже люблять хвалитися.

Аж у 1927 р. створено управління „Дніпробуд", що взялося здійснювати проєкт побудови цієї велетенської греблі. Роботи тривали понад чотири роки, і в жовтні 1932 року дніпровську гідроелектрівню — „Дніпроґес" — здано в експлуатацію. Побудовано греблю довжиною 760 метрів і висотою 60 метрів, яка перегородила найбільшу українську ріку, піднісши в ній воду на 37 метрів, а над найбільш небезпечними порогами — на 5,3 метра. Піднесенням рівня ріки створено водоймище, так зване „озеро Леніна", що затримує в собі 1,500,000,000 кубічних метрів води. Внаслідок цього затоплено 16,000 гектарів прилеглої до ріки землі, на яких знаходилося 4,000 селянських господарств. Щоб перепускати пароплави, на лівому березі Дніпра побудовано шлюзовий канал завдовжки два кілометри.

Про участь у побудові Дніпрельстану чужинців совєтська пропаґанда згадувати не любить. А було воно так: розпочинаючи роботи, совєтський уряд уклав договори з американською фірмою Гай і Купер та з німецькою фірмою Сіменс-Бав-Юніон. Фірми ці перевели основні проєкційні роботи, доставили всю машинерію, а їх фахівці працювали на будові, як консультанти.

У проєкті передбачалося перетворити місто Запоріжжя на морський порт, а Дніпро від Чорного моря до Запоріжжя зробити судноплавним, щоб до цього міста могли вільно підходити морські кораблі.

Побудова Дніпроґесу розв'язала проблему „наскрізного судноплавства", але не забезпечила повного реґулювання дніпрових вод, бо греблю побудували в долішній частині порогів, і таким чином для створення великого водозбірника площа перед греблею виявилась недостатньою, бо Дніпро пропливав тут вузькою долиною поміж високих берегів.

На правому березі споруджено гідроелектрівню. Спочатку планували поставити 13 потужних турбін, але пізніше це рішення змінили і поставили лише 9 загальною потужністю 558,000 кіловатів. При побудові греблі, шлюзового каналу, гідроелектрівні та інших споруд усунено землі — 8,600,000 кубометрів, зужито бетону — 1,200,000 кубометрів і висаджено скелястої породи — 2,200,000 кубометрів.

В останній війні, коли червона армія панічно тікала на схід, на наказ маршала Будьонного, запорозьку греблю висаджено в повітря, при чому вода залила декілька сіл.

Німці, що пробували були дещо відбудувати, відступаючи з України, також вчинили на Дніпрі величезні спустошення, плюндруючи те, що не сплюндровано з наказу совєтського командування.

Відбудовувати „Дніпроґес" почато ще до закінчення останньої війни, в березні 1944 року. До 2-го листопада 1946 р. вже розібрано завалів висадженого бетону 216,000 кубометрів, усунено металоконструкцій — 13,700 тонн і іншого устаткування 10,400 тонн, наново зужито бетону 112,000 кубометрів і змонтовано металевих конструкцій — 5,300 тонн. Остаточно відбудовано Дніпровську греблю і гідроелектрівню в березні 1947 року.

Тільки недавно подала совєтська преса, що під час відбудови греблі в її тілі зроблено наскрізний тунель, яким можуть переходити вантажні авта та поїзди

Проєкт розбудови „Великого Дніпра", що його почали опрацьовувати ще перед другою світовою війною, передбачає переведення колосальних робіт, що в результаті мають з'єднати цю велику водну маґістралю з Ленінґрадом, Москвою і Донбасом. По закінченні в 1957 р. усіх гідротехнічних споруд на Дніпровому низу, в долішній і середній його течіях має постати глибоководна система шляхів сполучення, що зв'яже в одну цілість Великий Дніпро, Волгу, Дон, Балтійське, Чорне, Озівське і Каспійське моря. При цьому совєтська преса в своїй пропаґанді найбільший притиск робить на „користях", що їх принесе народові здійснення цього проєкту. Звичайно ж, автори проєкту насамперед думають про те, як зв'язати в одну цілість Московську імперію з її колоніями.

Частиною цього проєкту є побудова т. зв. Каховського гідровузла — створення ряду каналів і гідроелектрівень вище й нижче від Дніпроґесу. Керівником усіх цих „канальських" робіт призначено „героя соціялістичної праці" інженера С. Жука, що здобув собі необмежене довір'я МҐБ ще як керівник будівництва Біломорсько - Балтійського каналу, де згинули незлічені тисячі політичних в'язнів Тепер С. Жук уже академік і його вважають за найбільш досвідчену особу у масовому використовуванні рабської сили. На будову Каховського гідровузла, крім політв'язнів, мобілізується також усе довколишнє колгоспне населення і робітників та майстрів, що набули досвіду на подібного роду будовах на півночі чи сході.

Побудова Каховського гідровузла створить величезне озеро, що досягне запорозької греблі. Про розміри його можна судити з того, що висота хвилі на ньому під час бурі досягатиме 2,5 метра. Вже тепер, щоб захистити місто Нікополь від дніпрових вод, будують дамбу завдовжки 4 кілометри і заввишки 10 метрів її нібито мали закінчити навіть в цьому році.

Тою ж постановою уряду, що передбачає побудову Каховського гідровузла, передбачено спорудження т. зв. Південно-Українського і Північно - Кримського каналів.

Південно-Український канал має йти від Запоріжжя до річки Молочної, далі в напрямі Асканії Нової до Сивашу, а продовженням його буде Північно - Кримський канал — від Сивашу на Джанкой степовими районами Криму до Керчі над Чорним морем. Загальна довжина обох каналів — 550 кілометрів. Вони матимуть значення не тільки зрошувальне, але й транспортове, бо пересічна ширина їх становитиме 120, а в деяких місцях і 600 метрів. На трасі Північно-Кримського каналу провадяться вже підготовчі роботи.

За совєтськими обчисленнями, після зрошення водою новопобудованого каналу північної частини Криму, площа колгоспних садів збільшиться тут у 15-20 розів, а площа городів — у 3 рази. Гідротехнічні споруди на півдні України мають забезпечити зрошування 3,2 мільйона гектарів, призначених переважно під культуру бавовника.

Реалізація усіх цих „єгипетських робіт", дармовою й напівдармовою працею совєтських невільників, не поліпшить добробуту українського народу і не змінить колоніяльного стану України в системі Совєтського Союзу. Але в майбутній, визволеній від московсько - большевицької окупації Україні, побудовані нинішніми рабами споруди служитимуть уже їх справжнім вільним господарям.

В. С-ко

ВИБОРИ В БРАЗИЛІЇ

Дня 3-го жовтня ц. р. відбулися в Бразилії нові парляментарні вибори, а кінцевий їх вислід став відомий щойно в перших днях листопада. Виборчі трибунали й комісії не поспішали з обчислюванням голосів за складною системою Гондта, маючи законний 30-денний речинець для проголошення результатів.

Самі вибори перейшли в спокійній атмосфері, хоч від великої політичної кризи, спричиненої самогубством президента Жетулія Варґаса, минуло ледве шість тижнів. Треба ствердити, що по його трагічній смерті в країні наступило значне відпруження, бо минулися, може й безпідставні, побоювання нового політичного замаху колишнього диктатора. Вибори не принесли якихось радикальних змін. Найсильнішою залишилася центрова соціял-демократична партія, що льояльно співпрацювала з бувшим президентом. Зберегла свої позиції національ-демократична унія, яка завзято поборювала Варґаса і яку обвинувачують в недавній кризі. Послабла дещо варґасівська робітнича партія, а деякі її лідери програли вибори. Цікаво, що в самій столиці Ріо-де-Жанейро національ - демократичний журналіст Карльос Лясерда, який був безпосередньою причиною трагічної кризи, переміг свого суперника Лутера Варґаса — сина покійного президента.

∴

Дотеперішня федеральна Палата Депутатів, вибрана в 1950 році, була першим парляментом у Бразилії, до якого входили репрезентанти чужинецького походження. На загальне число 304 депутати найсильніше були заступлені італійці (12), а далі леванці-сирійці (5), німці (4), українці (1 — Петро Фірман зі соціял - демократичної партії Парани), поляки (1 — Лешек Остоя Роґуський, з національ - демократичної унії Парани) і вірмени (1).

Характеризуючи цих „меншостевих" репрезентантів, тижневик „О Крузейро" з 5-го травня 1951 р., писав про д-ра Фірмана: „... його батьки є українцями, а він сам у другому поколінні не втратив типу людини з Києва. Він — бойовий репрезентант, тілом і душею зв'язаний із своїм естадом, де має свій виборчий потенціял в зонах українських впливів".

Партійні противенства, чи може етнічний антагонізм, довели до того, що український і польський нащадки стали в Камері завзятими противниками. Це позначилося головно в кількамісячних цьогорічних дебатах у справі бувшого паранського губернатора соціял - демократа М. Лупіона, якого обвинувачував Роґуський, а боронив Фірман. Першого з них навіть чинно зневажено за гарячі виступи.

∴

В останніх виборах до федеральної Палати паранська соціял - демократична партія знову виставила Петра Фірмана. Маючи за собою загальну підтримку виборців українського походження, а частинно й бразилійців, Фірман був обраний 14,622 голосами. Між 52-ма кандидатами з різних партій зайняв він шосте місце щодо кількости голосів і друге місце у своїй партії, що здобула 4 федеральних мандати на всіх 14. Вийшов також і його противник Роґуський. Вони обидва були єдиними кандидатами, перевибраними з попередніх 12-х федеральних депутатів Парани. Варто відмітити, що кожен з них мав ще своїх „рідних" контркандидатів: проти Фірмана ішов Михайло Матівський з республіканської партії — союзниці національно - демократичної унії, діставши всього 1,664 голоси. Проти Роґуського соціял - демократична партія виставила аж двох контркандидатів польського походження, що дістали разом 2,065 голосів. Та ці інспіровані політично - партійними середовищами затії, розраховані на розбиття голосів, потерпіли повну поразку.

Нарешті треба ще згадати, що з варґасівської бразилійської робітничої партії вийшов федеральним депутатом ще один кандидат українського походження — Антін Бабій. Не будучи зв'язаний з життям української колонії, цей депутат вийшов переважаючою кількістю бразилійських голосів.

∴

В провінційному соймі Парани, або, як його офіційно називають — у Законодатній Асамблеї засідали в першій повоєнній каденції (1947-1950) два депутати українського походження: д-р Петро Фірман і д-р Юліян Вуський. В другій каденції (1950-1954) був уже тільки один заступник депутата — д-р Йосип Ділай, що півтора року виконував посольські функції. В останніх виборах 3-го жовтня ц. р. число кандидатів українського походження на депутатів зросло до 7-ох, з загального числа 366 на 45 місць в Асамблеї. З соціял - демократичної партії кандидували: Богдан Кобилянський і Юліян Вуський. Перший мав підтримку виборців, пов'язаних з Хліборобсько - Освітнім Союзом, другий — ішов незалежно. З християнсько - демократичної партії, що вперше стала до виборів у Парані, було три кандидати: Рафаїл Куліцький, Амброзій Хома і д-р Степан Муцак. Перші два мали підтримку українсько-католицьких кіл. Ще два інших незалежних кандидати йшли з так званого „Народного Робітничого Фронту" (Лев Шеремета і Павліно Личаковський).

Виборчий успіх мав тільки Рафаїл Куліцький, який був обраний, як одинокий депутат до Асамблеї, з християнсько - демократичної партії, здобувши 1,396 голосів. Амброзій Хома став другим заступником (1,117 голосів). Це можна вважати за не абиякий успіх, коли прийняти до уваги, що християнсько-демократична партія виставила до виборів аж 35 кандидатів.

Новообраний депутат Рафаїл Куліцький завдячує свій вибір поважній підтримці виборців українського походження, головно з муніципії Прудентополіс, заселеної в більшості нашими колоністами - хліборобами.

Рафаїл Куліцький, хоч належить уже до другого бразилійського покоління, стоїть близько до життя української колонії; є головою Товариства Прихильників Української Культури та постійним співробом португальсько - мовних коментарів „Української Радіогодини" з Куритиби, що її веде згадане товариство.

∴

Для необізнаного з обставинами читача виглядає дивним, чому вийшов тільки один депутат українського походження до Паранської Асамблеї, коли рівночасно вийшли два федеральні? При голосуванні на федеральних кандидатів виборець звичайно має більшу свободу, бо менше з ними зв'язаний льокальними, чи приватними інтересами. Отже рішають, коли мова йде про наших виборців, національні моменти. Інакша справа при виборах естадуальних депутатів. В кожній муніципії є з-правила по три, або й більше кандидатів. Для прикладу вистачить згадати, що в Прудентопільській муніципії билися за голоси аж 85 кандидатів. Тому й не диво, що на сімох кандидатів українського походження припало тільки 5,000 голосів, хоч могло бути вдвоє більше, якщо порівняти кількість відданих голосів за Фірмана. Але й цією кількістю можна було вибрати двох естадуальних депутатів, під умовою, що було б 2-3 кандидати. На жаль, групові чи особисті амбіції ставилися вище не лише від реальних можливостей, але й від інтересів колонії.

В останніх виборах у Парані, яка має кілька етнічних груп, що з ними мусять числитися заінтересовані чинники, були знову порушені т. зв. „мовні приписи". Виборчий закон забороняє вживати чужинецьких мов у виборчій пропаґанді. На практиці, однак, голоси завжди важливіші, ніж буква закону. В 1947 році з приводу одної виборчої летючки українською мовою була окрема інтерпеляція в Асамблеї. Але тому, що йшлося про депутата з партії при владі, справа закінчилася на самій інтерпеляції. В останніх виборах преса тієї самої партії (але вже в опозиції) зчинила крик з приводу одної летючки німецькою мовою в пропаґанді кількох напівофіційних кандидатів. У відповідь зачеплена сторона поставила закид, що сама опозиція послуговується аж кількома чужинецькими мовами в своїй виборчій пропаґанді. При такому взаємному обміні закидів пройшли вибори, а з ними закінчилися й „мовні надужиття", на яких ніхто не втратив.

Вибори президента держави, поодиноких естадуальних губернаторів, муніципальних префейтів та радних, які відбудуться через рік, принесуть знову дещо цікавого українському читачеві.

Степан Женецький

У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛОНІ

(7)

Та хоч які суворі були нові наші вахмани, але для справедливости треба сказати, що й вони нас не кривдили. Тільки раз обійшлися з нами трохи грубо, при чому одному з хлопців дісталося навіть поза вуха. А дійшло до цього так: десь на третій місяць нашої праці одержали ми першу платню — по 13 з чимось марок за місяць. Ці гроші виплачували нам не в обіговій валюті, а спеціяльно надрукованими бонами. За них могли ми купувати все, крім алькогольних напоїв. Щоб відзначити цю подію, хлопці урадили, як це звичайно в українців буває — випити. Питання тільки було, як роздобути горілки. Військова влада гостро заборонила продавати алькогольні напої полоненим. За це карали продавців високою грошовою карою і навіть відібранням дозволу на продаж. Справу роздобуття горілки доручили хлопці мені. Пішов я до ресторану, але там і слухати мене не схотіли. „Ферботен" — та й годі! Хлопці посумніли. „Що нам з тих грошей, — нарікають, — коли за них навіть розвеселитися не можна..." Порадили мені спробувати інших способів. Пробував я так і сяк, але нічого з того не вийшло. Та вкінці таки вдалося роздобути.

За тиждень перед тим військові власті прислали до Віллінґсбаху ще одного вахмана, бо до цього села мали прийти ще полонені. Він справді до нашої команди не належав, навіть не жив разом з нашими вахманами, але часто до нас приходив. Він був старший віком і виглядав на доброго чоловіка. Я звернувся до нього в справі горілки, і він згодився купити, тільки просив, щоб ми про це нікому не говорили.

Хлопці випили по кілька чарок, і тому, що вже давно пили, та до того ще й нічим не закусували — зразу набрали гумору, а деякі таки й попились. Якби ми були всі сиділи на кватирі, то все було б в порядку і пости не довідалися б про це. Поспівали б, погукали б, та й все перешуміло б. Але один з хлопців пішов у село і почав виспівувати та викрикувати. Люди побачили, що він п'яний, і донесли вахманам. Увечері вбігають два пости до нашої кімнати і, мов ті вовки: „Звідки взяли шнапс? Хто продав?" — Ми мовчимо, неначе води в рот понабирали. Один пост каже мені переказати хлопцям, що коли до 10-ти хвилин не скажемо, хто продав горілку — то будемо всі покарані. Радимося, що робити. Рішили не зрадити вахмана, хай що буде, те й буде. Хлопці просять мене переказати вахманові: „Хай нас карають, але ми не скажемо". Обидва пости казяться з люті, „швайнерайнами" називають, вимахують кулаками, але якось обійшлося без ударів. Заповіли тільки, що відсьогодні будуть поводитися з нами гостріше. І дійсно, на другий день ранком, на пів години скорше як звичайно, вбіг до нашої кімнати той пост без пальців, що був командантом і: „Авфштеген!.." Досі було так, що пост, збудивши нас, ішов назад досипляти, а ми самі збиралися й самі йшли до праці. Цим разом він залишився і все кричав: „Шнель, шнель, шнель!"

Один з наших хлопців, саме той, що вчора ходив п'яний у село, був трохи лінивий, чи розпещений. Він ніколи не вставав з ліжка зараз, як пост будив, а завжди, як пост відходив, знову лягав, накривався коцом і голосно позіхав. Коли ми вже бували готові, щойно тоді він вставав і збирався. За це ми прозвали його „маминим синком". Так зробив він і тим разом: положився до ліжка, накрився з головою і давай голосно позіхати. Пост, побачивши це, розлютився, мов собака. Прискочив до нього, здер накривало і: „Р-а-в-с!" „Мамин синок" зірвався і став збиратися. Пост стояв йому над головою і все підганяв: „Шнель, шнель, шнель!" Але він і тим разом був останній. При виході вахман ударив його кілька разів по карку і копнув. „Мамин синок" почав кричати, німці в сусідніх домах позривалися зі сну: „Вас іст льос? Вас іст льос?" — почали питати з вікон. Мій бавер страшенно обурився на вахмана: „Як це він міг бити безборонного полоненого?" Мій господар, що в першій світовій війні був два роки у французькому полоні, назвав поступок вахмана „ґроссе швайнерай". „Я ніколи не бачив, щоб французи били полонених", — сказав він. Видко, у першій світовій війні інакше поводилися з полоненими, як у другій. Коли цей інцидент став відомий цілому селу, то не тільки бавери, де ми працювали, але всі мешканці Віллінґсбаху, явно ганили вчинок вахмана, а натомість дуже хвалили нас за те, що ми не зрадили, хто купив нам горілку.

Інші бавери, побачивши, що ми люди тихі, спокійні і знаємо роботу на ріллі, бо майже всі ми походили з села — замовили й собі полонених.

Як німецька пропаґанда розголосила масакру німецького цивільного населення в Познанщині польськими шовіністами та як німці боялися польських полонених, найкраще може посвідчити такий приклад. Одного вечора, вернувшись від бавера, застаю я в нашому приміщенні двох нових полонених — поляків. Вдова, у домі якої ми мали кватиру, перелякано викликає мене до сіней, бо боїться заходити до хати, і шепотом питає:

— Чи то ті поляки, що мордували німців у Бромберґу?..

За тими двома присилали до того села кожного тижня по кілька інших полонених поляків. Для них приготовили окреме приміщення у великій театральній галі. Наша група далі залишилася жити у домі вдови. Коли ж поляків прибуло вже понад 50, тоді й нас перевели до тої самої галі.

З приходом поляків, життя для нас погіршало. До того часу, ми мали цілковиту свободу руху. На роботу й з роботи ходили самі. У неділі й свята могли вільно ходити куди хотіли. Часто вибиралися відвідати наших товаришів, що працювали в інших селах, віддалених від Віллінґсбаху навіть на кільканадцять кілометрів. А відтепер свобода руху полонених була дуже обмежена. В першій мірі побільшено число вахманів до десяти. На працю і з праці водили нас бавери. В неділі і свята не вільно було самим виходити на село, заборонено було самим заходити до крамниць, відвідувати церкву. Тільки мені одному, на прохання мого бавера, вільно було ходити по селі, бо я мусів залагоджувати різні орудки.

Після шести місяців нашого перебування в Віллінґсбаху, військові власті зреорганізували в цій окрузі всі „арбайтскоманди", зосередивши в одних крайсах (повітах) полонених українців, а в других — поляків. Внаслідок цього, наша українська група мала бути переведена до іншого крайсу. Коли одного дня прийшов наказ збиратися, хлопці не дуже з того зраділи. До Віллінґсбаху ми вже звикли, мешканці села відносилися до нас досить ввічливо.

З Віллінґсбаху завели нас до села (назви не пам'ятаю), де працювали хлопці з одної нашої групи з Лімановой, з якою ми були розлучилися в Нюрнберґу. Відношення між баверами й полоненими в тому селі були погані. Ця група застосувала цілком іншу тактику поведінки супроти баверів, ніж наша. Вони зразу почали бундючитись і не хотіли працювати. В баверів вони працювали, аби день минув. Бавери також трактували їх погано, давали окремо їсти й грубо з ними поводилися. Зате тут краще ставилися до поляків, які були тихі і сумлінно працювали.

На новому місці мені особисто теж багато погіршало. Цим разом я попав до багатого бавера. В додаток до того, зразу ж потрапив у неласку головного вахмана. Кожного вечора він переглядав наші черевики, і хто погубив цвяхи або підкови, — казав набивати нові. У моїх черевиках бракувало багатьох цвяхів, бо у попереднього господаря я не одержав для праці цивільного взуття, а працював у своєму. Також і бавер був незадоволений з моєї праці, і майже кожного дня скаржився, що я не хочу робити.

ОДИН МІСЯЦЬ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(3)

Поліклініка

Зразу після обіду ми поїхали відвідати поліклініку, яка складається з родильного дому і дитячого шпиталю. Ми всі мусіли передягнутись в білі халати і надягнути маски. Бачили новонароджених дітей і навіть одну жінку „за працею". Пізніше оглядали залі з дітьми хворими на різні хвороби. Всі з цікавістю на нас дивились, але можна було помітити, що ми не перші чужинці, які їх відвідують. На першому поверсі ми проходили попри велику залю, де забавлялись виздоровці. Хтось грав на піяно, а діти співали „Реве та стогне Дніпр широкий".

За цілий наш побут в Харкові нас постійно супроводжало 5 перекладчиків, крім того — Вадім Макаренко, секретар міському комсомолу, Люба Гостєва (говорить по-французьки), студент Вілященко і ще декілька осіб. З поліклініки ми з поспіхом ідемо до Інституту Інженерів Залізних Доріг. Всюди написи російською мовою. Тільки в бюрі директора одинока Грамота Ради Міністрів УРСР, за підписом міністра освіти Коваля, в українській мові. Перша зустріч з професорами і викладачами інституту. Ставимо питання переважно технічного характеру. В школі в тому часі був великий рух, якраз закінчились виклади і студенти виходили. Але до нашої залі ніхто з них не заходив. Тільки пізніше при виході ми ще вспіли з декким поговорити. Після прийняття в кабінеті директора ми відвідуємо кабінети і лябораторії. На стіні одної лябораторії лозунг: „Комунізм — ето совєтская власть + електрифікація всей страни".

При виході кидаються в очі (як і взагалі в цілому Харкові) погані хідники. Ідемо на дитячий спектакль присвячений 300-літтю „возз'єднання". По дорозі помічаємо, як і в інших містах, де би бували, що тут висвітлюють багато індійських фільмів. Якраз запримітили рекляму фільму „Бродяга".

В театрі

О год. 8-ій увечері приїжджаємо до театру ім. Лисенка. Спектакль ще не почався. Люди товпляться, заходять в середину. Але заля не буже повна. При вході, побіч — окрема заля, в якій танцюють, грає оркестра і можна перекусити.

В театрі на стіні сцени портрети „вождів". Майже всі виконавці — балет, хор, декляматори у народніх українських строях. Окремі точки — українські. На закінчення імпрези перед куртиною появляються шість сурмачів. Після їхньої точки відкривається сцена. На сцені група піонерів. Один піонер підносить грубезну в гарній оправі книгу. На ній можна відчитати напис: „Нечисть всю до д-вої ями". Інший відриває листок за листком і грімким голосом, кидає клятьбу (як колись анатему на Мазепу за царської Росії) на всіх борців за самостійну Україну. Чергуються Виговський, Мазепа, Петлюра ... Гітлер (!).

ХТЗ

На наступний день ідемо на Харківський Тракторний Завод. Нас приймає директор заводу. Він робить коротке експозе про історію заводу:

— Завод побудовано в 1931 р. Його будовано всього 16 місяців. Перший випущений трактор мав 30 кс, був мало економний. Його випускали до 1935 р. по 150-160 штук в місяць. В 1941 р. завод евакуйовано в Алтай. В 1943 р. його наново відбудовано, а в 1945 р. він випустив перший трактор нового моделю. На сьогодні завод випускає 55-60 тракторів денно марки ДТ-54. Він має 54 КС і зуживає 205-210 гр. газуалю на КС/год., тоді як попередній модель зуживав 310 гр. КС/год. На заводі працює 12 тис. робітників, 1,000 техніків і 500 інженерів. Денна норма — вироблення 20 деталів. Почавши від вироблення 30 деталів, робітники одержують подвійну платню за кожну деталь (одна деталь — один карбованець).

Після цих інформацій ми відвідали сам завод. Нам продемостровано фабрикування і випуск одного трактору, що тривало кілька хвилин. На заводі помітно безпорядок, брудно. Умовини праці негігієнічні. Всюди за станками, нарівні з чоловіками, працюють і жінки (рівність в правах і обов'язках і у виконуванні норм! ..).

До нашої групи зразу прикріплено кількох комсомольців, які, коли ми старались встрявати в розмови з робітниками, зразу перебивали нас і давали самі відповіді.

В одному місці мені вдалось відлучитись від нашої групи і підійти до одного робітника.

— Скільки ви заробляєте? — спитав я.

— 480 рублів. — відповів він. В цій хвилині надходить комсомолець і дає таку відповідь:

— Він заробляє 750 рублів. Я здивовано подивився на нього. І прямо йому відповів:

— Слухайте, чого ви ходите за мною? Я питаю робітника, а не вас. Ви напевно заробляєте може й більше, як 750 рублів.

На заводі видно деякі лозунги (але мало) в російській мові. Проте при вході на завод, на самому будинку видніє великими буквами напис:

„Законом для нашої партії і уряду є обов'язок неослабно піклуватися про благо народу, про максимальне задоволення його матеріяльних і культурних потреб".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Меріленд

Гість з Европи.

З централі Українського Конгресового Комітету Америки повідомлено, що нас відвідає гість з Европи, член Наукового Товариства ім. Шевченка та довголітній пластовий діяч, д-р Атанас Фіголь. Ціллю його приїзду є зустрінутися з українським громадянством в Америці та взаємно поінформуватися про українське життя на двох континентах. Д-р Фіголь відвідає нашу громаду в суботу, 20 листопада. Збори відбудуться о год. 6.30 ввечорі в залі української церкви, 524 Со. Волфе Ст. Просимо всіх, що їм обставини дозволять, прибути на збори, які віримо, будуть цікавими та корисними.

Вистава Об'єднаних Націй.

В днях 22, 23 і 24 жовтня в великій залі Арморі п'ятого реґіменту в Балтімор відбулася міжнародна виставка Об'єднаних Націй під гаслом: Ми — люди. В виставці взяло участь 60 місцевих американських організацій суспільного, релігійного та виховного характеру, які репрезентували 60 націй — членів О. Н., охоплюючи в неполітичнім аспекті їх життя, релігію, звичаї та культуру.

Ця велика міжнародна виставка, що відбулася саме в дев'яту річницю народження О. Н., була першою в житті цієї організації, а для відділу У. К. К. А. це була перша нагода виступити на міжнародному форумі, гідно заступити українську культурну спадщину та запротестувати перед світом проти большевицького заперечення природних прав на існування Української Самостійної Держави.

Вже кілька місяців перед виставкою був створений організаційний комітет, а наша зв'язкова, пані Анна Ящук, почала підготовчу акцію з жіночою Організацією Злучених Церков, нашим спонзором. По довших переговорах про усталення пляну, наш спонзор погодився виступати лише формально, а нам припало зорганізувати виставку. Беручи на себе таке важке завдання, організаційний комітет вложив багато уміння та праці для успіху виставки.

Успіх української виставки потверджує факт, що протягом трьох днів Україна була предметом великого зацікавлення серед американців. Український відділ був увесь час обложений глядачами, що не лише подивляли українське мистецтво, але засипали інформаторів численними запитами про Україну. Для багатьох поняття Україна стало вперше реальним, а інші відсвіжували свої знання про Україну та узгіднювали їх з одержаними інформаціями. Між глядачами були і такі, що бували на Україні. Вони були захоплені вірним відданням українського кольориту.

В українському відділі була представлена кімната в полтавськім стилю, з розмальованою типічною українською печею, (виконання пані Марії Хомової), куделею (зробив п. О. Седляк). Кімната була прикрашена килимами, рушниками, керамікою, святими іконами, тризубом, козацькими шаблями та синьо-жовтими прапорцями. При вході до кімнати були розложені на столі експонати народного мистецтва (різьба, вишивки, писанки) та література про Україну в українській та англійській мовах.

Українська кімната не була реклямова бездушна картина, що характеризувало багато інших відділів виставки. Це була динамічна клітина української нації — це була діяльна українська родина. Дівчата вишивали та пряли, чоловіки різьбили. Цей живий образ надавав стільки природности, що багато глядачів признавали його за найбільше успішний.

Помимо того, що управа виставки не погоджувалася на політичну пропаґанду, нам вдалося розповсюднити літературу про Україну, де саме з'ясовано катівську ролю Москви супроти України. Багато з глядачів відписували назви та видавництва англомовних книжок про Україну з метою придбати їх. Деякі також цікавилися літературою в українській мові. Глядачі, звичайно, прочитавши на табличці „Україна", оглядали кімнату та здержувалися на мистецьких виробах і літературі. Тут почивалися запити про Україну, які розвивалися в короткі дискусії. Не легке було завдання інформаторів бути під „обстрілом" запитів, які вимагали короткої та ясної відповіді. Запити були численні та різнородні. Зацікавлення було історією, мистецтвом, нашим становищем до теперішнього уряду України. Тризуб був предметом цікавости. Почувши, що це герб України та символ української державности, глядачі висловлювали побажання придбати собі на пам'ятку. Записували адреси українських крамниць, де можна набути вироби українського народного мистецтва.

На третій день виставки тут гостило 13 делеґатів О. Н. з Ню Йорку на чолі з П. В. Когеном, заступником генерального секретаря О. Н. По коротких промовах вони відвідали всі виставки.

Маючи за собою цей перший виступ на міжнародному форумі, можна признати, що місцевий відділ УККА вив'язався вповні зі свойого завдання. В його виконанні взяло участь понад двадцять осіб, особливо під час самої виставки. Всім учасникам цієї виставки належиться признання, а зокрема пані Анні Ящук (жіночій референтці відділу) за керівництво в організуванні виставки та пані Марії Хомі за мистецьке оформлення.

Інформаційний Референт Відділу.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Хвальна Редакціє!

У зв'язку з вісткою про створення Союзу Учасників Української Визвольної Боротьби у „Свободі" за 9 листопада 1954 р., прохаю помістити, в ім'я правди, наступне вияснення:

Не є згідне з правдою подане в дописі пояснення, нібито „двійка" це „інших двох членів Проводу ЗЧОУН", бо в час постання „двійки" ні п. Л. Ребет, ні п. Зенон Матла членами Проводу ЗЧОУН не були, а п. Л. Ребет не був уже тоді навіть формально членом ЗЧОУН. Не могли вони оба стати членами Проводу ЗЧОУН теж актом створення „двійки", бо згідно з устроєм ОУН Провід ЗЧОУН вибирається безпосередньо або посередньо Конференцією ЗЧОУН.

Неправильною є теж формулювка про 150 задеклярованих членів нової організації, якою суґерується, нібито всі вони — недавні члени ЗЧОУН. Бо ж, наприклад, сам голова нової організації проф. Л. Шанковський та член Політ.-Ради В. Пасічняк ще далеко до постання „двійки" заявили, що вони не вважають себе членами ні ЗЧОУН, ні ОУН взагалі.

Филаделфія, 9 листопада 1954.

П. Мірчук.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 31.

Л. Ленчук, Елмгурст	$5	М. Заблоцький, Коговс	2
Н. Андрієва, Фила.	3	В. Жук, Бронкс	2
І. Микитинський, Торонто	3	К. Саранча, Шікаго	2
І. Фур, Клівленд	2	К. Лучка, Ню Йорк	2
Б. Закопоротна, Ню Гейвен	2	Н. Мазків, "	2
М. Зарицький, Ню Йорк	2	О. Кібюк, "	2
Л. Чировський, Нюарк	2	П. Коваль, "	2
М. Юречків, Торонто	2	Д. Мединський, "	2
В. Озераніц, Ню Йорк	2	Л. Миронюк, "	2
Г. Ониськів, Дірборн	2	І. Марусевич, "	1.50
П. Самсонюк, Ню Гейвен	2	А. Макарик, "	1
К. Степовий, Нюарк	2	М. Гладка, "	1
Н. Пікель, Аллентавн	2	Ф. Ключівський, Пасейк	1
Р. Поступак, Літл Фолс	2	І. Пиріг, Бруклин	1
Е. Притула, Балтімор	2	М. Андрусів, Рачестер	1
О. Головчак, Ню Йорк	2	В. Мельник, Шікаго	1
І. Ґураль, Тейлор	2	О. Ничка, Пасейк	1
П. Головін, Братлеборо	2	В. Матвіїв, Рарітан	1
І. Павліш, Шікаго	2	В. Кучерявий, Нюарк	1
В. Хамуляк, Ню Йорк	2		
А. Кецко, Рачестер	2	Разом	$ 83.50
М. Чуловська, Бронкс	2	Раніше проголошено	7,651.36
П. Кох, Вест Варвік	2		
Д-р Л. Крохмалюк, Торонто	2	Разом вплинуло	$7,734.86
Я. Федів, Бінґгемптон	2	на фонд „Веселки".	

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

РОЗШУК

ЗУАДКомітет пошукує у важливій справі п. Марію - Анну ШЕВЧУК, яка мешкала у буд. ч. 343 по Фермаунт Евню у Филаделфії — і просить осіб, що знають її теперішню адресу, подати її до Комітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

ПРАЦЯ
HELP WANTED—MALE

РОБІТНИКИ ДЕРЕВ'ЯНИХ ВИРОБІВ
Досвідчені оперейтори машин і вирібники кабінетів; стала праця; добра платня.
Телеф. OR 2-9100

ДО ВІДНОВЛЮВАННЯ БЮРОВИХ МЕБЛІВ.
Мусить мати досвід. Голоситись:
Store, 162 W. 23. St., N.Y.C.
MU 4-0755

КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ

УВАГА!
Зийшли нові глибоко-духовного змісту книжки:
1. „Велика Радість для Всіх",
2. „Збірка Єван. Свідчень",
3. „Правда Визволяє" —
всі ці книжки можете набути лише за одного доляра. Випишуйте:
P. BODNAR
14225 Montrose Road
Cleveland 11, Ohio, U.S.A.

Business Opportunity

BUTCHER STORES — KOSHER
Продаж або рент. Повне влаштування, добре биз. положення. Можна поліпшити умов. життя. Ці биз. нагоди продається по д. умірковаших цінах.
4002 — 14th Ave., Brooklyn, N.Y.
Phone UL 3-9089

САЛЬОН КРАСИ
Повне влаштування. Добре бизнес. положення, низк. рент — добр. винайм. Можна поліп. умов. життя. Власник продає цю добру бизн. нагоду по д. умір. ціні. Телефон власника:
CY 8-1620 or CY 8-9733

BAR & GRILL
Повне влаштування. Доб. биз. положення в Yorkville. Помір. рент — доб. винайм. Власник відходить з уваги на недугу, продає по д. умірковаиій ціні.
Телеф. власника RE 4-9463

CLEANING & TAILORING
Заснов. тому 30 р. Повне влаштування. Низ. рент, довгий винайм. Можна поліп. умов. життя. Власник виїждкає — продає тільки за $2,200. Зайдіть до власника.
1255 St. Lawrence Ave., Bronx
Phone TA 2-9555

САЛЬОН КРАСИ.
Повне влаштування. Добре бизнес. положення, доб. прихід, низ. рент, винайм. Можна поліп. умов. життя. Власник продає по дуже умірк. ціні. Зайдіть до власника:
1701 W. 8th St., Brooklyn
Phone: ES 2-7325

DRY CLEANING & TAILORING STORE
Повне влашт. Добре полож. при 537 Van Nest Ave. на Бронксі. Нагода для кравця. Низ. рент, доб винайм. Власник продає по д. умірк. ціні.. Телеф. власника:
Dobbs Ferry 3-6666

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

NURSES, N.Y.S. LICENSED, PRACTICAL
Початкова платня $190-$200 міс. Досвід; Підвишка.
ТВ досвід не є основним.
100-Bed TB Hospital, Brooklyn
DI 6-4000

ДІВЧИНА або ЖІНКА
Спання на місці у власній кімн. з лазничкою. Легке варення, загальна домаш. праця. Всі елект. прирядн. Опіка над дітьми. Добра платня. Стала праця. Приємний дім на Брукліні. (Рекомендації).
Телеф.: EV 7-5520

ГОСПОДИНЯ И КУХАРКА
Досвідчена. Спання на місці. Добрі рекомендації. 2 доросл. осіб. 12-річний хлопець. Досконала платня.
Phone: HU 2-8485

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ
до загальної праці і малого варення.
3 дітей в родині. Власний покій з лазничкою.
Tel. Ridgewood, N. J.
Gilbert 5-5385

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ
Спання на місці. Опіка над дітьми. Всі електричні прирядн. Добра платня. Догідно до комунікацій. Приємна домашня атмосфера.
Телеф. HO 8-7190

ГОСПОДИНЯ
Звичайне варення. Спання у власній кімнаті. Всі електричні прирядн. Добра платня. Приємна домашня атмосфера.
Телеф. Great Neck 2-3452

BUSINESS OPPORTUNITY

ПЕКАРНЯ - ЛАНЧОНЕТА
Повне й модерне влаштування. Свіжо відновлене. Добре биз. положення, бл. фабрики. Помір. рент. Помір. ціна. Зайдіть до власника.
507 Court St., New York City
Phone TR 5-1345 after 3 P.M.

CABINET SHOP
Повне влаштування. Добре положення, доб. прихід. Низький рент доб. винайм. Власник продає по д. умір. ціні. Зайдіть до власника.
CESARE'S CABINET SHOP, Inc.
208 W. 68th St. New York City
Phone TR 7-9000

РОБІТНЯ СУКОНОК — ПЕРЕРІБКИ
Повне влаштування. Биз. положення Sunnyside. Першоклясна робітня, засновано тому 6 років. Можна поліпшити умов. життя. Помір. ціна. Телеф. власника:
ST 4-8484 or evenings IN 3-9199

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ „В СВОБОДІ"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні сходини Т-ва ім. Т. Шевченка, в дд. 291, відбудуться в неділю, 21. листопада, о год. 3-ій попол., в У. Н. Домі при Вест 14. вул. Проситься всіх членів прибути на ці сходини обов'язково. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, фін. секр.; І. Вільшаницький, рек. секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 84, повідомляє всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 21. листопада, о год. 4. попол., в залі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Прохається всіх прибути на час і полагодити справи, які будуть на порядку дня та поплатити свої місячні вкладки. — Управа.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая, відд. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го листопада, о 1:30 год. попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартин вул. Проситься членів прибути на час, бо є багато важних справ до вирішення. Пригадується довгуючим членам цього місяця вирівняти свої залеглості. — С. Пелех, предс.; В. Вілінський, кас.; І. В. Іванчук, фін. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 42, повідомляє своїх членів, що в неділю, 21. листопада, о год. 2-ій попол. відбудуться місячні збори в приміщенні У. Н. Дому при 237 Hope Ave. Просимо всіх прийти, бо є різні справи до рішення. Довгуючих членів просимо вирівняти членські вкладки. — В. Марущак, рек. секр.

Ол. Неприцький-Грановський:
ІСКРИ ВІРИ
Поезії, том 5
Ціна $1.50.
Замовляти:
SVOBODA
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА РОБІТНЯ
НОВІ ФУТРА
ПЕРЕМОДЕЛЮВАННЯ ФУТЕР
НАПРАВИ ФУТЕР
Найновіші фасони
Найкращі матеріяли
Roman Kussoff
1420 Avenue of the Americas
New York, N. Y.
Between 58 & 59th Sts.
PLaza 9-4238

MISCELLANEOUS

„Один образок вартий більше як 10,000 слів".
— Китайська приповідка.

Одне задемонстрування варте 10,000 образів...
Дозвольте нам показати Вам багато прекрасних зразків.

DACO
TRADE MARK
TRIPLE TRACK
Aluminum Combination Windows
NO DOWN PAYMENT
$1.25 A WEEK
WEST NEW YORK ALUMINUM CO.
6508 Bergenline Ave.
West New York UN. 6-0400
FREE demonstration

Крайові КОВБАСИ
Краківська, святочна кабаноси - українська франкфуртери.
КИШКИ, САЛЬЦЕСОНИ
і різного роду домашні вироби.
ШИНКИ—вуджені й варені.
Першоклясне м'ясо, дріб, набіл і ґросерия.
EUROPEAN HOME PROVISIONS
МИКОЛАЙ НОВИЦЬКИЙ, власник
94 — 3-та вул. ріг Bergen
PASSAIC, N. J.
Телеф. PR. 8-4756

ОРГАНІЗАЦІЇ БАТЬКІВ, ШКІЛ, ЦЕРКОВ, КЛЮБІВ!
Можна заробити спеціяльні гроші на Різдвяні свята
Продавайте своїм Приятелям і Членам найліпші цукорки по найнижчих цінах.
За подробицями телефонуйте:
CANDY FAIR
323 Maple Street,
Perth Amboy, N. J.
VA 6-1461

ШЕНШИЛІ
по гуртових цінах.
Першоклясні — $350 і більше.
Кожна кількість.
Пишіть по ціни.
ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17, Paramus, N. J.

КАРТКИ НА РІЗНІ НАГОДИ
в українському стилі.
12 штук за $1.00.
висилає за попереднім надісланням належитости
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

REAL ESTATE

ВАШЕ НАЙЛІПШЕ КУПНО
Нові 2-род. доми.
Всі з цеґли 3 і 6 кімн., 2½ лазнички, ґараж, фронт. і задна веранда, під-пивниця. Вл. шкіл, склепів на Adee Av. Один бльок на північ від Boston Road.
G. & L. HOMES
940-2-4-6 Adee Ave., Bronx
Builder on Premises KI 7-8107

SCHOOLS MOUNTAIN — Близько Budd Lake; 200 акр., 100 акр. управної землі; ліс і лісоматеріял; 10 кімн. дім. комин. в кожн. кімнаті, курники з виряд. на 3,000 курей, інші будинки, стодола, ґаражі, шопа; товар і влаштування; посілість.
DAHLEN REAL ESTATE
CAldwell 6-3119

JAMAICA ESTATES NORTH
40x100 площа, передвосн. мур, дім відокремлений 6-кімн., лазничка, огорож. патіо, абоніт. дах, коминок, мосяж. рури, оливне огр., ґараж, багато особливостей-вигод. $18,990
Телеф власника: RE 9-2058

Bergen Co. Harrington Park
18 хвилин їзди автом до N.Y.C. 35 хвил. автобусом.
RAYMOND HOMES
ЧИ ВАМ ПОДОБАЮТЬСЯ "SPLIT LEVEL" ДОМИ?
7½ КІМНАТ 3 СПАЛЬНІ
Тоді зайдіть оглянути ці доми на чудових площах 100x130. Дім: простірна центр. заля, чудов. їдальня, відпочинкова кімната, модерна ках. лазничка з подвійною умивальнею 8' прибиральня. 3 великі спальні (стінні шафи), модер. кухня, "overhead-door" ґараж. Близько шкіл і комунікацій.
$21,900
10% завдатку — 30 р.
G.I. мортґедж.
New FHA Terms for Non-Vets.
JOSEPH RAYMOND
Master Builder
Certified—Bonded—Builder
Member New Jersey Home Builders Association.
Directions: Until you learn short cuts: GW Bridge north 7 miles on Route 9W to Closter Dock Rd., in Alpine, Left to Schraadenburgh & Lafayette Rd. Junction in Harrington Park. Right on Lafayette Rd., a few blocks to Raymond Homes Model.
Property phone: Closter 5-9750
Office Gilbert 5-2444

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

RECORDS — MUSIC

M. G. Olekson's Ukrainian Music Publications
(A) PIANO ACCORDION MUSIC:
(1) Echoes of Ukraine, Alb #1 .... $2.00 ea.
(2) Ukrainian Folk Dances, Alb. #1 .... $1.50 ea.
(3) Ukr. Miniature Dance Albs. #1 & 2 .... $1.50 ea.
(4) Five Ukr. Dances, Albs. #1, 2 & 3 .... $1.00 ea.
(B) UKRAINIAN CHISTMAS CAROLS
Arr. for Choir and Piano Accomp't. .... $1.50 ea.
ALL ORDERS C.O.D.
Trident Records Corp., 270 E. 10th St., New York 9, N.Y.

HANUSEY MUSIC CO.
244 WEST GIRARD AVE. PHILA. 23, PA.
НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ПЛАТІВОК В АМЕРИЦІ
Найкращі патефони — найліпших марок.
Відчинено щоденно від 9:30 рано до 9. вечора.

ЩО Є НА ПРОДАЖ В СУРМІ?

КНИЖКИ:
Фотоальбом Любіть Україну, 1128 фотографій з України, з поясненнями. Люксусове видання $12.50
Історія України (велика) І. Тиктора 12.00
Історія Українського Війська (люксусове) 15.00
Кобзар Шевченка, Вид. УВАН в 4 томах 24.00
Твори Лесі Українки, повне вид. 12 томів 24.00
Царівна, повість О. Кобилянської (люкс.) 3.00
Воля й Успіх, Мардена, з англійського 1.00

СЛОВНИКИ:
Подвезька: Українсько-Анг. Словник (нове) 5.00
Подвезька: Англійсько Укр. Словник (50 тисяч) 4.00
Л. і В. Українсько Анг. і Анг. Укр. Словник в 3 томах 4.00
Голоскевич: Правописний Словник Укр. Мови 40,000 слів, в гарній оправі 4.50
Підручник Англійської Мови, Проф. Луцького 2.00
Як Стати Горожанином ЗДА .... .35

Музика: МУЗИКА, Музика!
Альбом 203 Укр. Народних Пісень до співу з акомпаніяментом піяна 2.50
Музика до Слів Шевченка, соля на сопран і альт, з піяном різних композиторів 2.00
Квіточки з України: Єдличка, Присовського, Зентарського, Заремби і Гуцулка Ксеня Варнича 1.50
Фоменко, Моя Райдуга, на піяно, нове видання 1.00
Варвінський, Наше Сонічко, на піяно .... .40
Лисенко: Коза Дереза, оперета слова і музика 1.50
Сватання на Гончарівці, партитура з ак. піяна 3.50
Запорожець за Дунаєм, партитура з ак. піяна 2.50
100 Театральних Підручників і кожний інший, багато вже нема в інших книгарнях, вартість їх около 50 долярів, за 10.00
(буде з чого вибрати до грання у Вашій громаді на 20 років).

ДЛЯ ДІТЕЙ И СТАРШИХ:
Українські Народні Казки, ілюстроване під ред. Іваненкової, обкладинки Я. Сурмач 2.00

ДЛЯ РОЗРАДИ:
Альбом, 12 Грамофонних плит, збірка зі всіх частей України: 2 Гуцульські, 2 Дівочі з Вел. України, 2 Козаки з акомп. Бандур, 2 Хори Мішані, 2 Хори з акомп. великої симфонічної оркестри, 2 Патріотичні, до слів Шевченка. Цілий альбом з пересилкою $10.00 в Сурмі 9.00
Альбом, 10 Грамофонних плит з Колядами 10.00
Наталка Полтавка, альбом платівок на Лонг Плей 11.20
Наталка Полтавка, альбом 17 платівок на 78 .... 12.50
Служба Божа, співана, в продукції ....

ДЛЯ ВИГОДИ:
Найкращі Укр. Картки на Різдв. Свята. 100 різних, релігійного змісту $3.50, 25 за $1.00, 50 Різних Укр. Патріотичних на свята $3.50, 12 за 1.00
Шалянові Хустки, по $4.00. Нитки ДМЦ по 10 цт. Канва $1.50 з пересилкою. Панама по $2.50 й ін.

ДЛЯ ЗДОРОВ'Я
Мед, чистий, свіжий, з цвітів з околиці Саратоґа оден фунт 39 цт. 5 фунтів $1.50 з пересилкою $2.00
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, нова велика книжка, д-ра Кібзея 6.00
Машинки до писання різних марок, українські й англійські від 25.00

Пишіть по каталог й інформації.
Заходіть до Сурми, або пишіть:
SURMA BOOK & MUSIC CO.
11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

FARMS FOR SALE

В ПОВІТІ OTSEGO; 182 акр. молоч. фарма — з інвентарем і влаштуванням. Около 100 акр. управ. землі, рівне поле. Обора "drive thru" з 24 перегор., нова молочарня, 24 штк. добр. раси худоби. Модер. трактор і всі машини. Вигід. 7-кімн. дім з огрів. і лазничкою. Біля стейт. парку. Шкільн. автобус і пошта. Ціна $14,500. На бажання знимки. Телеф. або пишіть: Bagnardi Realty, 210 Main Street, Oneonta, N. Y. Tel. 2989.

ПРОДАЮ ФАРМУ
307 акрів, 30 шт. худоби, 3 трактори і різна машинерія, за $20,000, або без худоби і машинерії за $11,000.
STEVE YASTREMSKI,
R. D. 1, Prattsburg, N. Y.

Вступайте в члени УНСоюзу

Посмертна Згадка

ОЛЕНА СОКАЛЬЧУК, членка 204 відділу У. Н. Союзу, померла 16-го листопада 1954. Покійна родилась в селі Лучани, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Петра,, трьох синів, Григорія, Івана, Джорджа, і три дочки, Ядвіґу, Мирославу, Катерину та 7 внуків. Похорон відбудеться в суботу, 20. листопада, о год. 9. рано з погр. заведення П. Яреми до церкви св. Володимира при 14 вул., відтак на цвинтар Оливна Гора. Проситься членів 204 відділу взяти численну участь в похороні, бо цим заступити місце її мужа, який тяжко хворий і не може взяти участи в похороні. — В. Її П.!

В. Гасій, секр.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 70 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в спиcку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до УНСоюзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя

РОЗШУКИ

УВАГА!
Хто знав би місце перебування про якогонебудь з членів родини
ГРИГОРІЯ ГУЦОЛА,
також знаного як
Григорко Гуцаль,
уродженого в Сербах, Україна, прошу повідомити адвоката
JOHN J. TODD,
Attorney at Law
210 Schult Building, South St. Paul, Minnesota
Членам його родини признано спадкоємство його маєтку.

Пошукую ЄВГЕНА ГОРБУЛІНСЬКОГО, уродж. 1900 р. в Каминці Подільській. Виїхав 1918 р. до Чехословаччини, звідкіля в р. 1934 до Шікаґо, ЗДА. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Mrs. CORINA PRECHTER
Augsburg 2, Rosenau Str. 18/II, Germany.

МЕШКАННЯ

ПОМЕШКАННЯ
Маю 2 кімнати до винайму, умебльовані з центральним огріванням. Для двох дівчат, або одружених. Голоситися вечором від 6-9.
203 E. 13th St., New York 3, N. Y.
Apt. 4 B, M. L.

BOATS FOR SALE

SEA SKIFF
24x9 ft. 1953 р. човен, розсувний дах, Nordberg 145 H.P., контрол. апарат Морзе, питна вода, автоматична підводна помпа. Швидкий. Жадає $3,500.
Тел. Esplanade 2-2023 вечор.

Перероблені
МАШИНКИ до ПИСАННЯ

англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прирядн. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

БЕЗПЛАТНА ПРОБА
на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ
Коли Ви ніколи не вживали ліку званого ROSSE TABS на ці незначні мускулярні недомагання й болі, злучені з ревматизмом і записнням жил, або з нервовим запаленням, то чому не спробувати його сьогодні на наш кошт. Його вживають тисячі людей впродовж 30 років.
Безплатно для читачів нашої газети.
Запрошуємо Вас випробувати його без цілких коштів. Дозвольте, щоб ми вислали Вам пачку повної величини. Заживайте безплатно 24 таблички. Коли не будете вдоволені паліятивною—часовою—полекшою, зверніть нам решту й не будете нам винні нічого. Така проба не буде коштувати Вас ні одного цента. Не висилайте грошей. Пішліть лише негайно Ваше ім'я й адресу до:
ROSSE PRODUCTS CO.
Dept. Q-5,
2708 Farwell Avenue
Chicago 45 Ill.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

З НАГОДИ 700 ЛІТТЯ ЛЬВОВА
вийшли виконані пишним вишивковим п'ять-кольоровим узором різдвяні
СВЯТОЧНІ КАРТКИ
з видами Волоської Церкви, Собору Св. Юра та Святвечірної Зірки.
ЦІНА 10 ЦЕНТІВ
за картку з ковертою. При більшій кількости знижка. Можна набути в укр. книгарнях або впрост у видавця.
V. E. BOHACHEWSKY, 48 E 7th St., New York 3, N.Y.

ДО УКРАЇНЦІВ СТАРОЇ І НОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ!

Одиноким представник найкращих швайцарських годинників „ОМЕГА" в самому серці української громади на півночі поручає найновіший модель „ОМЕГА АВТОМАТІК" годинник, що самий накручується
Ціна від $71.50 і вище
Великий вибір гарних 14-каратових виробів з золота і срібла на дарунки з різних нагод. Ми тішимося вже 39 років великою українською клієнтелею не лише в Шікаґо, але й висилаємо по всій Америці на C. O. D. замовлення. Гарантуємо і звертаємо гроші, якщо нема 100% задоволення. Догідні сплати без відсотків. Говоримо по-українська! Приходьте, телефонуйте замовляйте поштою:
M. J. HARRIS JEWELER.
1949 W. Chicago Ave. Chicago, Ill
Tel. Seleey 1-5753

У ВСІХ СПРАВАХ ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО ЗВІСНОГО НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА
KOWBASNIUK AGENCY
277 EAST 10th STREET, (Біля Avenue A)
NEW YORK 9, N. Y. Tel.: ALgonquin 4-8779
ШИФКАРТИ продаємо на всі кораблі.
ГРОШІ посилаємо до всіх країн і виплачуємо на останній пошті.
АФІДЕВІТИ, прохання та інші потрібні документи на спроваджения рідних і знайомих до Америки.
ОБЕЗПЕЧЕННЯ (асекурація) — від вогню, нещасливих випадків, недуги. Забезпечуємо життя, меблі, вікна автомобілі, футра, біжутерію та інше.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
ПЕКАО (пересилка пакунків за границю).
Віра Ковбаснюк Шумейко — Антін Шумейко.
Відкрито від пон. до п'ятниці від 9:30 рано до 7 веч.
в суботи: Від 10:00 рано до 1:00 попол.

Ми 25 років провадимо гуртову торгівлю
РОБІТНІ ФУТЕР.
Ми продаємо тепер різного рода футра приватним покупцям по ГУРТОВИХ ЦІНАХ.
НАПРАВЛЯЄМО І ПЕРЕРОБЛЮЄМО СТАРІ ФУТРА.
Зайдіть, самі переконаєтеся. Без зобов'язань купна.
SIDNEY ELOVITZ, INC.
145 West 28th Street New York 1, N. Y.
Відкрито щоденно від 9 A.M. до 7 P.M. за винятком неділь.

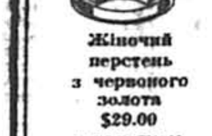
ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ.
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155 — 2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА!
НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК
Мужеські й жіночі ПЕРСТЕНІ З ТРИЗУБОМ

Жіночий перстень з червоного золота $29.00 з податком

Перстені зроблені з 14 каратового (европейського) золота з повною ґарантією. Тризуб вирізьблений по-мистецьки та виповнений золотом в камені шафірового кольору.
Користайте з цієї небувалої нагоди і набудьте цю чудову річ! Замовляйте або безпосередньо в організації до якої Ви належите, або в крамниці золотарських виробів
МИХАЙЛА ДВОРСЬКОГО,
688 ГАДСОН ЕВЕНЮ, РАЧЕСТЕР 21, Н. Й.

Мужеський перстень з червоного золота $39.50 з податком

Для Українців з Рачестеру даємо НА ВИГІДНІ СПЛАТИ — для позамісцевих ВИСИЛАЄЗО за ПІСЛЯПЛАТОЮ. Особи або фірми, заінтересовані в перепродажі цих перстенів, просимо голоситись на нашу адресу. Ґарантуємо за вдоволення. Кожний продавець одержить перстень на показ для своїх клієнтів.
Для вигоди наших покупців ці перстені можна одержати в Ню Йорку — АРКА; в Бофало — БАЗАР.

Хай не буде ані одного Українця, який не скористав би з цієї небувалої нагоди, та не набув собі цього перстенця — що кожної хвилини буде нам пригадувати „хто ми такі і чиї ми діти"!!!!
При писемних замовленнях просимо подати вимір пальця.
● Всі замовлення полагоджуємо негайно! ●

M. DWORSKY Jewelers
688 HUDSON AVENUE, ROCHESTER 21, N. Y.
Tel.: HAmilton 3424

Милу несподіванку
ЗРОБИТЕ ВАШИМ РІДНИМ, ДРУЗЯМ І ЗНАЙОМИМ, ВИСИЛАЮЧИ ЇМ
РІЗДВЯНІ ПОБАЖАННЯ
НА БАГАТОКОЛЬОРОВИХ ЛИСТІВКАХ відомого мистця Степана Луцика
„КИЇВ" і „ЛЬВІВ"
З ДУЖЕ АКТУАЛЬНИМ ТЕКСТОМ ПОБАЖАНЬ.
Ціна 10 цнт. за листівку з ковертою.
Книгарням і кольпортерам 30% опуст.
Замовлення висилайте на адресу:
ART STUDIO, 439 W. Central Ave., St. Paul 3, Minn.

УВАГА! **Купон ч. 1.** УВАГА!
Хто вишле цей купон і $1.00 на подану вище адресу, одержить відворотною поштою 12 листівок „Київ" і „Львів" з ковертами.

ТОРГІВЛЯ І ПРОМИСЛ

СТОРІНКА СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ І ПРОМИСЛОВЦІВ В ЗДА

ДО НАШИХ ТРАДИЦІЙ

Ріст нашого купецтва у ЗДА ставить перед нами нові завдання: потреби не лише пресового зв'язку купців і підприємців між собою, але й пресового зв'язку із нашим громадянством. Розбудовуючи спільним зусиллям наше економічне життя, ми свідомі наших недоліків (як збоку купців і підприємців, так і збоку нашого громадянства) і тому вважаємо за конечне устійнити зв'язок, яким є наша сторінка „Торгівля і Промисл".

Українське купецтво завжди стояло на стороні розвитку добробуту нашого народу. Воно завжди старалося перебрати провід торговельного розвитку нашого народу, що був використовуваний чужими купцями і підприємцями.

Наше купецтво завжди старалось визволитися з-під чужої займанщини, щоб дати своєму народові власну економічну базу. Перед другою світовою війною ми були свідками колосальної розбудови господарського життя на рідних землях. Цю силу нашого економічного росту дала жертвенна праця наших провідників господарського життя, а здійснювалась вона під гаслом „Свій до свого". У цих трьох словах була зачарована сила, яку збудили наші господарські провідники і змусили її служити нашому народові. Про це ми мріємо й тепер, тим більше, що, мабуть, в ніякій іншій країні світу не матимемо таких можливостей економічного розвитку, як в ЗДА.

Живемо в країні, де найкраще в світі поставлене господарське життя. Великі мозки працюють невпинно над новими винаходами, почавши від удосконалення домашнього устаткування, а скінчивши на атомовій зброї. Яке ж становище в цьому колосальному рухові зайняла наша спільнота? На превеликий жаль, ми не змогли досі включитися в це господарське життя. Наші дотеперішні осяги надзвичайно мізерні. Ми недоцінювали цього преважливого відтинку нашого життя. Економічний розвиток наших купців, підприємців чи й загалу громадянства, що по своїй суті є одним і тим самим, може прибрати на силі тільки тоді, коли ми спільно, всі, візьмемося за діло. А діло це велике, бо на економічній базі засновуються і ростуть усі ділянки нашого життя. Скажім одверто: нам треба власного капіталу, який би хоч частинно заспокоїв наші, хоч може й обмежені, національні потреби.

Безумовно, покищо ми навіть і мріяти не можемо про те, щоб включитися в американське економічне життя. Але вчитись з нього нам треба. Нам треба й самим вчитись і інших учити тієї економічної самостійности, яка є основою і розбудовою політичної незалежности.

Сторінка Союзу Українських Купців і Підприємців „Торгівля і Промисл" є поворотом до великих і світлих традицій нашого купецтва і нашої торгівлі. Поворот до наших традицій наступає в інших часах, в зовсім інших умовинах. Завдання його, одначе, ті самі. І ми віримо, що за допомогою нашого громадянства, при спільній співпраці, ми зможемо незабаром перебороти всі трудноші, щоб розвиток нашого купецтва був розвитком нашої спільноти.

Іван Гаврилів

ДОРОГОВКАЗ СЕРЕД СІРИХ БУДНІВ

За немаловажний чинник у житті української громади в ЗДА треба вважати існування коло семи тисяч українського походження купців та підприємців. У їх та нашого організованого громадського життя спільних інтересах постало невідкличне завдання — створення Союзу Українських Купців та Підприємців на терені ЗДА. По певній підготовчій роботі та при допомозі УКК відбулися 25-го жовтня 1953 р. Основуючі Загальні Збари у Филаделфії, на якій Союз Українських Купців і Підприємців оформився як статутова станова організація. Українське громадянство з радістю повітало постання цієї організації. На зборах наложено на головну управу новоствореної організації обов'язок на протязі року перевести таку організаційну роботу, яка дозволила б на нормальну та статутом приписану дію цієї установи. Зактивізування діяльности купецьких організацій у Ню Йорку, Нюарку, Клівленді, Филаделфії та зв'язки з нашими купцями і підприємцями у Дітройті, Шикаґо, Вілксберрі, Честері, Джерзі-Сити та інших місцевостях — це вже є та основа, якою можна ступити один крок наперед.

Цим кроком є ставлення актуальної господарської інформації у нашій пресі в ЗДА. Без відповідно поставленої господарської інформації не може бути мови за розбудову нашого економічного життя. З другого боку, немислимим є ставлення нашої культурної і політичної роботи без здорової власної господарської бази. Таку господарську основу можуть і мусять дати при підтримці українського громадянства наші купці та підприємці.

Господарська інформація мала б стати дороговказом для організаційного охоплення всіх наших купців та підприємців на терені ЗДА, а то й Канади. Разом із цим у ній же мали б бути актуальні дані та вказівки для наших бизнесменів у їх зусиллях. Нелегке та непопулярне це завдання, але ця прогалина мусить бути виповнена.

В цьому відношенні Головна Управа Союзу Українських Купців і Підприємців дещо зробила. При інформативному рефераті покликано до життя Редакційну Колеґію, яка намагається ввійти в контакт з рядом знатних наших журналістів та господарників в ЗДА і Канаді.

Господарська інформація віддзеркалюватиме наше господарське життя, подаватиме цікаві відомості із світових економічних подій та короткі дані із українського народного господарства.

Головна Управа звертається з великим проханням до всіх людей доброї волі, а в першу чергу до всякого роду господарських фахівців допомогти у цій нам усім корисній та конечній роботі. Тоді, коли Редакційна Колеґія розпоряджатиме відповідною кількістю матеріялу, вона передаватиме його всім нашим редакціям у ЗДА, чи в характері господарського бюлетеню пересилатиме до всієї нашої вільної преси.

Прохається усі наші відділи, зв'язкових і поодиноких купців чи підприємців пересилати звідомлення з місць та свої думки на актуальні господарські питання. Мусимо завжди пам'ятати, що у багатьох наших людей господарська ініціятива та фахові здібності шукають можливостей вияву. Інформуймо їх, вони можуть стати підметним фактором у народному господарстві ЗДА, яке є таке сильне, що лише добре підготовані фахівці можуть в ньому вдержатись.

Зокрема прохаємо наші фінансові установи співпрацювати з нами, бо від цілеспрямованої фінансової політики нашого громадянства залежатиме і ріст та значення нашого господарського життя.

Наша господарська інформація мусить стати дороговказом і двигуном у розбудові нашої матеріяльної сили та господарського значення. Допомагайте у реалізації спільного і нам усім близького завдання!

Т. Бак-Бойчук

В. Несторович

ПІД ПРАПОРОМ МАТЕРІЯЛЬНОГО І ІДЕЙНОГО ПОВ'ЯЗАННЯ

Примусове положення, в якому опиняється якась людина чи навіть ціла нація, часто інспірує ідеї і стимулює акції, що визначають зворотні пункти, чи пак етапи, в житті і входять у біографію людей чи в історію народів.

Коли окупація Польщею Західніх Земель України після першої світової війни і після невдалих визвольних змагань закріпилась і стабілізувався режим, який виразно засвідчував свою ворожість, українцям стало ясно, що не тільки збірне національне життя в усіх формах буде утруднене, але й труднощі в заробіткуванні обнижуватимуть рівень життя та підриватимуть матеріяльну екзистенцію і духову відпорність громадянства. І це примусове положення піддало радикальній і стихійній перевірці дотеперішню ментальність і стиль життя, формовані в умовинах, які існували в австрійській державі. Примусове положення великою мірою спричинилось до того, що, на місце старих „забобонів" і зневіри, з'явились нові цілі та завдання, для яких варто було потрудитись.

Найбільш яскраво це проявилось у ділянці економіки.

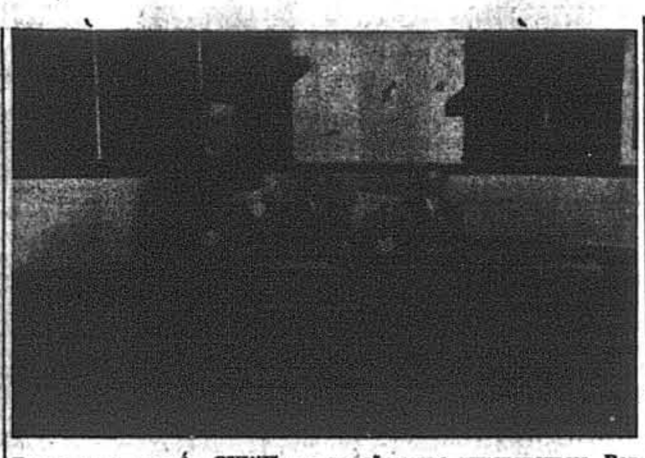
Активність наших громадян на Західній Україні в торгівлі й промислі була до кінця першої світової війни мінімальна і — за винятком „Народної Торговлі" з її кількома філіями та деяких купецьких чи дрібнопромислових і ремісничих станиць — майже непомітна. Зате після нашої воєнної невдачі торгівля і промисл стали тою панацеєю, що мала дати не тільки можливість фізичного існування („прімум вівере...") громадянам, які не були зв'язані з ріллею, але яка дозволяла й на проєкції в духове життя нашої поневоленої нації в різних формах.

І власне ці два важливі слова — торгівля і промисл — покладено „во главі угла" двотижневика, що, як орган Союзу Українських Купців і Промисловців у Львові, мав інформувати зростаючі вже не по місяцях, не по тижнях, а по днях лави українських купців і підприємців про їхні фахові справи і в'язати їх організаційно та ідейно в одну цілість.

Часопис „Торговля і Промисл" почав появлятися з вересня 1934 р. і закінчив своє існування після майже повних п'яти років з вибухом другої світової війни.

Вже само ствердження цього факту вказує на те, з якою вірою і з якими успіхами взялись наші громадяни до розбудови рідної економіки, при все більш дозріваючому господарському патріотизмі, під гаслом „свій до свого по своє". Ця розбудова йшла не тільки по лінії кооперативній (цей сектор мав потужні централі, густу мережу крамниць, магазинів, варстатів, свою багату пресу), але й по лінії приватної підприємливости, приватної ініціятиви одиниць, яких саме об'єднував згаданий СУКіП, його численні філії та пресовий орган „Торговля і Промисл".

Коли до цього додати, що видавництво „Торговля і Промисл", всупереч усім попереднім спробам, не тільки покривало всі свої кошти з передплат та оголошень, але давало надвишку, яка йшла на організаційні потреби СУКіП'у, а останнім часом призначена була на видання великої Енциклопедії Підприємця (весь готовий до друку матеріял пропав під час війни), — то матимемо ще один доказ на те, як ми зросли. Дух підприємливости і зарадности успішно діяв серед наших людей, допомагав поборювати всі перепони, розправлявся з острахом перед ризикуванням, підшіптував, як продуктивно можна вживати складників приватного майна, як давати собі раду з конкуренцією фінансово і фахово сильніших поляків та жидів і ін.

Товариська зустріч СУКіП-у з українським духовенством. Вcч. о. крилошанин Роман Лободич виголошує доповідь п. н.: „Роля українського духовенства в економічному відродженні Галичини".

Г. Чіпка у малому фейлетоні в 1-му числі „Торговлі і Промислу" п. н. „Золотий інтерес" дотепно підхопив ентузіязм голови СУКіП'у, невіджалуваної пам'яті Ярослава Скопляка, жертви большевицького терору другої війни. Я. Скопляк, б. УСС, директор фабрики і фанатичний організатор українського купецтва, вірив у те, у що мало хто вірив, а саме — що часопис не буде дефіцитовий. І так і було.

Як бувший редактор цього часопису впродовж усіх п'яти років його існування, мушу ствердити, що віра, оптимізм та організаційний талан Я. Скопляка великою мірою спричинились до зросту СУКіП'у і його появи в передових рядах українських національних організацій. Колись, коли українським купцям і промисловцям буде дана спроможність знову вільно працювати в рямцях рідної економіки на батьківщині, ім'я цього великого діяча буде синонімом пов'язання господарських функцій, що їх виконує приватний підприємець, з ідейним служінням рідній справі. А покищо пам'ять його повинна зберегти наша еміґрація, зокрема наші купці і промисловці, яких він був і є гордістю.

Те пов'язання матеріяльних чинностей з ідейним наставленням до потреб нації лягло і в основу численних статтей, що їх давала редакція „Торговлі і Промислу", доказуючи повноцінність не тільки української кооперації, але й приватних підприємців. Кидаючи гасло „збагачуйтесь!" — наш часопис одночасно вказував на рямці того гасла і на те, що збагачування себе не має бути самоціллю, що здоровий егоїзм мусить іти впарі з патріотизмом „до глибини кишені", з видатною підтримкою всіх національних потреб і що ні на хвилину не сміє бути призабута істина, що кожна господарська станиця є рівночасно національною стійкою. І цінне було те, що від Заліщик до Вілої Підляської на Підляшші і від найсхідніших закутин Волині по Криницю глибоко на Лемківщині, знаходили відгук статті не тільки з фаховим змістом, і не тільки ті, що доказували конечність існування у нас приватної торгівлі і промислу, як рівнорядних з кооперативними, — але й статті, що формували „ідеологію" українських купців, ремісників і промисловців. Редакція діставала листи і дописи, часто писані невправною рукою, в яких з радістю знаходила жниво з посіяного зерна.

Для кожної нації великою цінністю є традиція, її продовження і плекання. Так, як у назві СУКіП можна з радістю ствердити бажання засновників цього товариства не тільки об'єднати наших купців і підприємців у ЗДА, але й нав'язати до традиції, що її створив СУКіП на рідних землях, так і в назві, яку прийнято тепер для господарської сторінки „Свободи", я добачую бажання нав'язати до львівського органу наших купців і розвинути той же прапор матеріяльного і ідейного пов'язання в умовинах життя в вільному світі, з яким то прапором ішов впродовж п'яти років часопис „Торговля і Промисл" в гущу своїх читачів.

Правда, умовини життя і праці в ЗДА далеко не такі, як були на рідних землях, але й тут можна знайти чимало такого, що примушує пов'язатись організаційно, фахово та ідейно і йти в ногу не тільки до ще кращого завтра Америки, але й до щасливого завтра примусово нами покинутої України.

Щасти Боже в праці!

УКРАЇНСЬКЕ КУПЕЦТВО В КАНАДІ

(Власна кореспонденція)

Український купець в Канаді, мабуть, такий старий, як український піонер, що оце в 1951 році святкував 60-ліття свого причалу до канадійських берегів. Було б надзвичайно цікаво прослідкувати, як і з чим починав він свій „бизнес", але що в ньому було повно тієї впертости, посвяти, муравлиної працьовитости та суворости до себе, яку так подивляє англомовний світ в українських піонерів, — це певне. Сьогодні в Канаді діє вже друга ґенерація українського купецтва, і, коли перша починала дослівно з нічим, мавши за капітал тільки свої трудящі руки, вроджену інтеліґенцію і піонерську відвагу, — ця друга розпоряджає вже поважними грошовими засобами, довір'ям своїх співгромадян, впливами та своєю власною організацією, як розвоєвим завершенням своєї дії. Правда, Канада — це простірно такий колос, що про централізацію українських купецьких організацій говорити сьогодні важко, але організовані українські купці думають вже й про неї, і напевно свого часу її створять.

З української преси, зокрема з її святочних чисел, з українських календарів та з „Українського Річника", що його багато років видає Мекруч у Вінніпеґу в формі адресаря всього українського життя Канади, можна з подивом побачити, що українські купці є не тільки у великих містах цієї країни, але майже в кожному містечку й кожній оселі. В таких центрах, як Вінніпеґ та Торонто, існують вже поважні українські купецькі організації, в таких, як Едмонтон чи Монтреал, справа цих організацій — питання найближчого часу, бо ж уже й менші міста, як, напр., Гемилтон чи Ошава, мають свої українські купецькі організації чи клюби. Якість і „ґатунковий тягар" цього купецтва поважний і рік-у-рік ростиме: коли українські купці вирішили в Едмонтоні справу українського кандидата на мейора міста, у Вінніпеґу забезпечили на роки українську катедру в місцевому університеті, а в Торонті перевели вибір посла Яремка і переслали велику бібліотеку для катедри українознавства у столичній Оттаві, — то це тільки найбільш видні їх громадські акти. Тисячі таких чи подібних, більших і менших, зареєстрованих і незавважених актів проходить дослівно кожного дня. Це на них спирається будова й перебудова українських церков та громадських централь, це вони підсилюють кожний фонд чи грошову акцію і це здебільша вони, — на подив їм — попри свої фахові труди та клопоти — стоять завжди в перших лавах, не рідко таки на чолі, українських організацій всіх форм і ступнів. Це — з громадського боку.

Але й з чисто фахового погляду українські купці Канади мають чим похвалитись. В кожному, мабуть, канадійському місті знайдете їх у передових лавах купецького світу і почуєте компліменти на адресу їх солідности, здібности та фаховости. Що ці передові наші купці є водночас передовими українськими громадянами, з цього можемо бути тільки горді, а їх імена, — скажемо тільки про Малофія чи Крип'якевича з Вінніпеґу, Довганя з Монтреалу, Поворозника з Гемилтону чи Гультая, Іляшука і Коваля з Торонта, — відомі водночас, як імена видатних і жертвенних громадян. Недавноприбула еміґрація посилила цю своєрідну еліту нашого купецтва вже своїми іменами, всі взаємно зрозуміли себе і подали один одному руки, — ми є якраз свідками нового етапу в житті нашого купецтва в Канаді.

Ясно, що не обходиться без

Анатоль Курдидик

Містоголова СФУЖО п-ні Ірина Павликовська вітає перший Крайовий З'їзд Союзу Українських Купців і Промисловців у ЗДА в Филаделфії, дня 25-го жовтня 1953. За президіяльним столом сидять (від ліва): голова СУКіП у Филаделфії п. Іван Гаврилів, голова централі СУКіП п. Євген Рогач, містоголова п. Василь Кучкуда та секретарі: д-р Ю. Рибак і інж. М. Лукавський.

ЗА НОВИЙ ТИП БОРЦІВ І БУДІВНИЧИХ

Ніщо не має такого успіху, як самий успіх — хоч би найменший. Тільки шляхом менших успіхів можемо дійти до великих. Як на початку світа було тільки Слово, як кожний метр починається міліметром, як кожний доляр починається від цента, — так і кожний більший успіх мусить починатись і складатись з багатьох менших осягів.

Молода українська іміґрація в Америці розуміє й відчуває цей невмолимий закон росту й розвою може глибше, як котрабудь інша національна група в ЗДА. Фізично й духово ми може найменше й найслабше вросли в американський ґрунт. Наше масове фізичне буття на цьому терені ще надто молоде й повне непорозумінь. Коли можна б порівнювати, то ми є яблунями чи грушами, пересадженими на нові терени й трактованими як берези чи смереки... Бо ми прибули на новий терен без родової, національної й державної леґітимації, а лише з табличками різних торгівців нами, як збутнім товаром, або як невідомого походження розгублені по воєнних диких полях „бездержавні" одиниці. Отож наш ріст на цьому терені був здержаний боротьбою за властивий нам рід, за властиве нам ім'я, за властиве нам трактування; за ґрунт, на якому ми могли б рости, за клімат, в якому ми могли б дихати.

Не маючи опори в своїй державі, не маючи підмоги від своїх консументів, амбасад, місій, представництв, ми мусіли самі ставати своїми власними консулами й амбасадорами.

Це — тяжка, щоденна боротьба, якої не знає жадна інша національна група в Америці. І хоч успіхи цієї боротьби великі, хоч дала нам ця боротьба багато героїв, хоч повна перемога в цій боротьбі запевнена й недалека, все ж не можемо ні на хвилину забувати її жертв. Хто почислить тих, що впали у цій боротьбі? Хто обчислить її матеріяльну шкоду?

Так, від першої української дерев'яної церковці в Шенандо до такої великої будівлі, як храм св. Николая в Шікаґо, від перших українських вечірніх кляс в сутеренах церков до модерних українських цілоденних і високих шкіл та академій в десятках великих міст і в кількох бувших мільйонерських маєтках, від першого „руського" братства до чотирьох запомогових союзів і їх маєткового стану, що вже обертається в сімох цифрах, від першої „Просвіти" до відділів НТШ і УВАН, від першого лікаря чи інженера до нинішніх товариств лікарів чи інженерів, — це справді величавий ріст і імпозантний успіх. Це — здобутки заперечуваного українського духа, це — протести викривлюваної української душі, це — пам'ятники так часто погребуваного, але невмирущого українського імени.

Але ті пам'ятники — і ті що вже збудовані і ті що напевно будуть збудовані нашою іміґрацією — потребують і потребуватимуть щораз більшої опіки й утривалення.

Виграння одного чи більше боїв не запевнює виграння війни. Навіть остаточна перемога над зовнішнім ворогом не запевнює утривалення своєї держави. Тому, коли одні кадри ведуть боротьбу, другі мусять приготовляти ґрунт для закріплення сподіваних перемог.

Розвиток української іміґрації в Америці вимагає тепер більшої як будь-коли уваги до запілля, до наших матеріяльних засобів, до підбудови баз, що утривалять здобутки українського духа.

Будівничими цих баз були, є й будуть українські купці, ремісники, підприємці й промисловці.

На жаль, досі писані історії українського народу, як зрештою й історії інших народів, — це тільки романтичні оповідання про подвиги вибраних героїв, наче голлівудські фільми, в яких герої не потребують журитись ні коштами своїх строїв, ні засобами транспорту, ні засобами прожитку, а тільки здобуттям „геппі-енду" — щасливого кінця своїх кампаній чи ескапад в тріюмфальному поцілунку...

Нічого дивного, що виховуване на таких історіях покоління мріє тільки про в'їзд на білому коні через тріюмфальну браму до здобутого міста, не журячись ні на мить тим, хто має того коня доставити, хто ту браму може збудувати й прибрати.

Та це не наш тільки гріх і зовсім не нам тільки питомменний. Навіть в колисці американської незалежности — в Филаделфії, автори й сиґнатари полум'яної Декларації Незалежности та її реалізатор батько Вашинґтон поставлені на почесних місцях в одній славній „Залі Незалежности", де зібрані теж різні пам'ятки про них, а тільки містер Морріс, що фінансував їх боротьбу й армію Вашинґтона, приневолений сидіти надворі й оподалік цього національного Пантеону... Все ж має він хоч пам'ятник і хоч деякі адоратори героїв полум'яних заяв і величних державнотворчих діл, виходячи із „Залі Незалежности", можуть і в сторону містера Морріса кинути бодай погляд вдячности як не подиву для його світлого хисту й не меншого патріотизму.

Зовсім певно, що без перемоги Вашинґтона не було б нам і нагоди згадувати нині про пам'ятник містера Моррісона, але хто запевнить нас, що ми взагалі нині писали б цю статтю, або читали б „Свободу", якби містер Морріс не був фінансував революційних дій Вашинґтона?

Або, йдучи шляхом цієї думки, чи не вартий глибшої застанови факт, що найбільшу досі в світі імперію збудував нарід згірдливо називаний „народом крамарів"? Чи ж не застановляє до глибшої аналізи й відповідних висновків теж факт, що надією на спасення християнського й демократичного світу є край найбільшої продукції?

„Дух, що тіло рве до бою, це найкращий борець" — кликав І. Франко. Такий дух і такий борець виграв багато герців, двобоїв і одчайдушних перебоїв, але він же й програв багато боїв. Нині „дух, що тіло присобляє й засобляє до бою" є кращим, певнішим і успішнішим, хоч може й менше романтичним, борцем від того, що тільки „рвав" до бою. Історія, не романтична, а реалістична історія, знає ж бо не одну війну, виграну на фронті, а програну вдома, або програну на фронті, а виграну вдома; виграну борцями, а програну купцями, або програну борцями, а виграну купцями; та й перемоги тих, що були тільки „рвані" до бою, були завжди коротше тривалі від перемог тих, що були пристособлені й засоблені, себто, що в додатку до пориву були технічно й матеріяльно вивінувані. А це вивінування запевняє купець і ремісник, підприємець і продуцент.

Вивищити ці творчі сили народу, зрозуміти їх значення, потребу й конечність, дати їм якнайбільшу можливість росту на кожному городчику нашого громадського життя, де б ми, як громада, не жили — це наказ хвилі, це нагла потреба для закріплення здобутих успіхів, і запевнення майбутніх перемог.

Свідомий своїх завдань СУКіП в ЗДА клонить чоло перед усіми дотеперішніми піонерами, що в багато важчих обставинах ставили перші особисті, індивідуальні й гуртові кроки на шляху росту й розбудови української торгівлі й промислу на американській землі. Як історія української торгівлі й промислу на рідних землях, так і історія їх піонерів в Америці, Канаді й інших краях світу буде внедовзі, ми віримо, представлена в поважних книжкових виданнях. Нехай факти й цифри засвідчать про їх ролю й їх вклад у скарбницю національних українських дібр і нехай їх приклад освітлює шлях новим кадрам будівничих і борців за краще завтра нашої батьківщини й наших грядущих поколінь.

Богдан Катамай

АДРЕСАР ПІДПРИЄМСТВ ЧЛЕНІВ СУК і П-У

НЮ ЙОРК

„АРКА"
Книгарня, шкільне приладдя, рекорди, ґалантерія, мистецькі вироби.
48 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
GR. 3-3550

ЕКО
Ґалантерія, канцелярійне і шкільне приладдя, рекорди.
145 — 2nd AVENUE, NEW YORK, N. Y.
AL. 4-0888

ВАСИЛЬ ПУИДА
Торговельне представництво
333 KEEL AVENUE, NEW YORK, N. Y.
GI 8-3276

ПОДІЛЛЯ
М'ясо і м'ясні вироби.
62 AVENUE "B" NEW YORK, N. Y.

І. КЕФОР
Olympia liquors — напитки.
91 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

С. КОЗОПАС
Чищення вікон.
516 EAST 5th STREET, NEW YORK, N. Y.
CA. 8-6050

ФРИЗІЄРНІ

МАРІЯ БЛИЗНАК
318 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
GR. 5-7244

МАРІЯ КУШНІР
86 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.
GR. 7-8110

РОМАН ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ
84 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
GR. 3-2060

БУДІВЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА

КОНСТАНТИН ЦЕРКЕВИЧ
350 GROVE STREET, JERSEY CITY, N. J.
DE. 2-0741

МИКОЛА ШИМОНЯК
142 — 2nd AVENUE, NEW YORK, N. Y.

В. ЧУПА — АСЕКУРАЦІЯ
38 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.
OR. 4-5370

ПЕТРО МЕЛЬНИК
Українська радіоавдиція.
100 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.
OR. 7-2262

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ
Р. КРУПКА і М. ПИРСЬКИЙ
133 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.
GR. 3-0240

ФИЛАДЕЛФІЯ И ОКОЛИЦЯ

СПОЖИВЧІ КРАМНИЦІ

БРОДИ
А. БАТЕНЧУК і Н. СОХОР
251 SOUTH STREET, PHILADELPHIA 46, PA.
MA. 7-0559

ЄДНІСТЬ
ОЛЕКСАНДЕР БОРЕЦЬКИЙ
2325 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA
ST. 4-7051

ЗГОДА
ОСИП КОЛІСНИК
514 POPLAR STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

МИРОСЛАВ КУШНІР
2519 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 4-9344

КАРПАТИ
ЮРІЙ АННЮК
2400 ASPEN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 2-6944

КІОСК — ОЛЬГА ЛУКАСЕВИЧ
997 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

ЛУЩАК — НЕНИЧ
39 MAIN STREET, MAYSLANDING, N. J.

Л. МАРКІВ і ПЕНКАЛЬСЬКИЙ
4341 GERMANTOWN AVENUE, PHILADELPHIA 40, PA.
MI. 4-4349

MARY'S GROCERY
Д-р М. і В. ЦЕНКО
832 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-2486

MARSHALL GROCERY
П. і Я. ФЕДЬКІВ
855 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-1111

МЕТА
ЯРОСЛАВ ДЕРЖКО
1652 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 22, PA.
ST. 7-2097

НАДІЯ
Д-р Я. і С. БЕРНАДИН
1700 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 22, PA.
ST. 2-2866

ОДЕСА
РОМАН ПАЗУНЯК і С-КА
997 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-3138

ТОРГІВЛЯ

ІВАН АНТОНЯК
435 W. THOMPSON STREET, PHILADELPHIA 22, PA.
RO. 5-7629

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА
801 N. 24th STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
FR. 7-9033

УКРАЇНСЬКА ҐУРТІВНЯ
Д-р БОГДАН СТАРУХ
523 E. THOMPSON STREET, PHILADELPHIA 25, PA.
GA. 3-6675

ПЕКАРНІ

GOLDEN LOAF
ІВАН КОЗАЧИН
615 N. 3rd STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-0624

ПОЛТАВКА
МИХАЙЛО КОВАЛЬЧИН
871 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-4477

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ

ВАСИЛЬ ЗАГАСАЙЛО
512 POPLAR STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

БОГДАН КОЦЮБИНСЬКИЙ
835 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-9924

М. НАСЕВИЧ
N. E. Cor. FRANKLIN a BROWN STS., PHILA. 23, PA.
MA. 7-1320

КУПНО-ПРОДАЖ ДОМІВ — НОТАРІ

МИХАЙЛО ДАРМОГРАЙ
809 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-3151

ІВАН КАРБІВНИК
153 W. WYOMING AVENUE, PHILADELPHIA 41, PA.
MI. 4-5209

ЕВГЕН РОГАЧ і С-КА
932 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-1391

АДВОКАТ

ІВАН ДУДУН
1128-32 Lincoln Liberty Bldg.
BROAD a CHESTNUT STREETS, PHILADEPHIA 2, PA.
RI. 6-8071

ОКУЛІСТ

ДАНИЛО ПРОНЧАК
930 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-1883

КНИГАРНІ

КООПЕРАТИВА „БАЗАР"
Мистецькі вироби і книгарня.
823 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
WA. 2-2251

ЄВГЕН БІЛИНСЬКИЙ
Книгарня і канцелярійні приладдя.
2320 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 7-9393

БОГАЧЕВСЬКИЙ-РОГАЧ і С-КА
Церковні речі і канцелярійні приладдя.
714 POPLAR STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-1391

ВИДАВНИЦТВА

„КИЇВ"
838 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
WA. 2-1699

АМЕРИКА
817 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-0233

РАДІО-АВДИЦІЇ

ІМ. В. БЛАВАЦЬКОГО
3016 BALTZ STREET, PHILADEPHIA 21, PA.
ST. 2-9776

мгр. МИРОН УТРИСКО
2222 BRANDYWINE PHILADELPHIA 30, PA.
LO. 7-3186

БАНКИ

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ"
813 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
WA. 2-1354

МЕБЛІ, РАДІЯ, ТЕЛЕВІЗІЇ ТОЩО

ЩУПАКІВСЬКИЙ і С-КА
329 W. GIRARD AVENUE
413 W. GIRARD AVENUE, PHILADELPHIA 22, PA.
ST. 4-2056

ҐАЛЯНТЕРІЯ

МОДА
862 N. MARSHALL, WA. 2-6856
4321 GERMANTOWN AVENUE, MI. 4-1149
PHILADELPHIA 23, PA

ВЗУТТЯ

ФОРТУНА
613 W. GIRARD AVENUE, PHILADELPHIA 22, PA.
ST. 2-6342

М'ЯСО

MARTIN'S MEAT MARKET
Я. МАРТИНОВИЧ і П. ІВАШ
867 N. MARSHALL STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-6338

EUROPEAN a. AMERICAN SAUSAGE CO.
З. НЕНИЧ і А.СТАДНИЦЬКИЙ
336 N. FRONT STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-0142

ДР. ЯРОСЛАВ БЕРНАДИН
Куряча фарма.
244 DOWNER RD. Crosskey near WILLIAMSTOWN, N. J.

МАКСИМ ГАРМАШ
Куряча фарма.
E. ATLANTIC AVENUE, ATCO, N. J.
Berlin 7-0088M

РЕСТОРАНИ—ГОТЕЛІ

ВУЙКОВА ЛАНЧОНЕТА
ТЕОФІЛЬ ПАШКІВСЬКИЙ
840 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-9340

MARU'S-LADY OF THE LAKE
МАРІЯ ГОЛОВАТА-КОЗАК
Готель і ресторан
HIGHWAY 30, ATCO, N. J.
Berlin 7-0392

ОАЗА
Український Ресторан
МАРІЯ ДИБАН
1005 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-9285

мгр. ОСИП ЯНКЕВИЧ
Ланчонета
2324 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.

НАПИТКИ

БОГДАН ГАРАСИМОВИЧ
Розвіз пива і содових вод
743 N. 23rd STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 4-1330

ПАВЛО ПАНАМАРЕНКО
Фабрика содової води.
430 OLIVE STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
WA. 2-1198

КВІТИ

СТЕПАН МУСІЙ
Крамниця з квітами.
5233 N. 5th STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
DA. 4-8820

ПРАЛЬНІ

ҐУЦУЛКА
ЗИНОВІЯ ТЕРЛЕЦЬКА
2309 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 2-6642

ПРОМІНЬ
НІНА ЛУЖНИЦЬКА
933 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
WA. 2-6788

АВТА

ЙОСИФ БОЙКО
Направа авт.
915 N. ORIANNA STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
WA. 2-4069

МИХАЙЛО ЕЛЬКО
Продаж і виміна нових і вживаних авт.
605 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-2407

VICTORIA
Esso Gas Station
СИДІР НОВАКІВСЬКИЙ
N. E. Corner FRANKLIN a COLUMBIA AVE., PHILA 22, PA.
FR. 7-9081

БУДІВЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА

ВОЛОДИМИР БАЧИНСЬКИЙ
837 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
MA. 7-6921

СТЕПАН ПЕТИК
2312 MEREDITH STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
PO. 5-5036

інж. ІВАН РУБЕЛЬ
810 CORINTHIAN AVENUE, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 4-6176

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМЦІВ І ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

У неділю 21 березня 1954 року в залі Українського Легіону в Торонті відбулися річні Загальні Збори Товариства Українських Підприємців і Професіоналістів, яке об'єднує сьогодні більше як півтори сотні наших купців, промисловців та професіоналістів. Збори були ділові й поважні, із звітів членів Управи Т-ва виходило, що воно провело минулого року широку організаційну і громадську діяльність. Крім кількох імпрез організаційно-розваговeго характеру, з яких найкращим був традиційний вже Новорічний Баль в Кінг-Едвард Готелі, переведено в 1953 році курс для купців-початківців, підтримано виборчу акцію члена Т-ва Святослава Фроляка, влаштовано коштом Т-ва закінчення шкільного року для дітвори „Рідної Школи", на якому обдаровано всіх першунівчнів, взято в опіку дитячий садок у Зеедорфі в Німеччині та зорганізовано й передано для катедри українознавства при Оттавському університеті бібліотеку вартости понад тисячу долярів. З організаційних справ Т-во вело сильну акцію у пресі й лютючками за кличем „свій до свого", видало тритисячним накладом свій власний „Адресар українських купців і підприємців в Торонті", який дуже придався громаді, протягом п'яти місяців мало свої постійні авдиції в Національній Радіопрограмі, поширювало свої ідеї й інформувало громадянство про свою роботу, врешті Т-во тримало зв'язок з членами і часто допомагало їм в різних фахових справах. Нарешті Т-во поробило всі заходи, щоб зорганізувати власну купецьку кредитівку і подало відповідне прохання до влади, бо виявилося, що така установа, зокрема для новостворених купецьких станиць, конечно потрібна.

За рік перейшло через касу Товариства коло 3,500 долярів, але фінанси були найслабшою сторінкою діяльности, бо добра третина членів не вплатила своїх річних вкладок і не вив'язувалася із своїх зобов'язань. Ряд плянів Т-ва, серед них Свято в честь українських купців-піонерів, перебрала нова Управа. За всю цю активну діяльність Загальні Збори обрали одноголосно голову Т-ва, відомого підприємця й громадянина Івана Іляшука, який був одним з перших засновників організації та кілька останніх літ головою Т-ва, почесним президентом. До нової Управи підібрали Загальні Збори активних членів: головою Т-ва став адв. Мирослав Романюк, його заступником п. Роман Тесля, скарбником п. Євген Борис. Секретарем Управи обрано вдруге п. Ярослава Одинцука, теж удруге обрано книговодом Т-ва п. Тадея Юрійчука. Крім цього Збори доповнили ще Управу п. Миколою Заліском (вдруге) та п. Степаном Рошком, до Товариського Суду призначили п. Яр. Спольського, п. Петра Кушніра (вдруге) та п. Вас. Войчука і до Контрольної Комісії п. Сидора Коваля (вдруге), д-ра Осипа Войка (вдруге) та д-ра Ілліо Вахну.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

До
Вельмишановної Управи
Союзу Українських Купців і Промисловців у Филаделфії, ЗДА, — на руки Вп. Пана Івана Гаврилова.

Високоповажані Панове!

Нам було дуже приємно довідатися з преси й звіту нашого представника, д-ра А. Фіголя, що Ваш Шановний Союз обняв ласкаво ще в червні ц. р. патронат над виданням одного зошита другої (гаслової) частини „Енциклопедії Українознавства" (ЕУ 2) у висоті 1,000 долярів. Цим великодушним рішенням Вп. Панове дали добрий початок для завершення великого діла, яким наше Товариство має дати не тільки для українського, але й для чужого світу покажчик довголітніх здобутків Українського Народу на всіх ділянках національного життя.

Цією дорогою почуваємося до милого обов'язку висловити Вам нашу щиру подяку за цю щедру допомогу і за вияв зрозуміння для нашої праці та для запляновaного діла. Ваша допомога і Ваша прихильність є для нас теж великою моральною піддержкою у нашій праці, яка в умовинах еміграційного життя натрапляє на величезні труднощі. Зустрічаючи збоку наших заокеанських Братів таку прихильну поставу, ми відчуваємо полегшу у наших трудах, бо маємо наглядні докази, що цією справою, для якої ми працюємо, дорожать ширші кола української спільноти і своєю допомогою дають нам запевнення, що наша праця буде доведена до кінця.

Нам особливо приємно відзначити цей факт, що знаходимо піддержку саме в тих кругах, які в умовинах нелегкого модерного життя ведуть конкретну роботу на господарськім відтинку й не жаліють важко запрацьованого гроша на загальнонаціональні цілі, продовжуючи світлу традицію українського купецького й промислового світу, який віддав величезні услуги для розбудови культурного життя у нашій Батьківщині.

Для зорієнтування Вп. Панів у нашій дотеперішній праці, дозволяємо собі переслати на Вашу адресу окремою посилкою (звичайною поштою) даровий примірник історії НТШ і нашу останню Хроніку. Гроші на ЕУ просимо вплачувати згідно з диспозиціями д-ра Фіголя.

Сарсель, Франція, дня 12 жовтня 1954 р.

ФОТО-СТУДІЯ

МЕВА
ОЛЕКСАНДЕР СОЛОВИЙ
801 N. 26th STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
PO. 5-7355

ГОДИННИКАР

ІВАН МЕДВІДЬ
908 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-3436

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

ГОТОВІ ОДЯГИ

МИХАЙЛО ВИКРИКАЧ
2331 BROWN STREET, PHILADELPHIA 30, PA.
ST. 2-0945

РОБІТНЯ ФУТЕР

ВОЛОДИМИР САРАХМАН
4349 GERMANTOWN AVENUE, PHILADELPHIA 40, PA.
MI. 4-7835

ФРИЗІЄРНІ

СТ. ГВІЗДЬ і Р. ФЛОНТ
737 N. 7th STREET, PHILADELPHIA 23, PA.
LO. 3-4381

М. СУШКО
870 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

ДІТРОЙТ

M. & O. GIFT-SHOP
Книгарня
М. БІЛОСКУРСЬКИЙ
6440 MICHIGAN AVENUE, DETROIT 10, MICH.